

Kviečių ir kiti bizniai su Maskva

SOVIETAİ DAİROSI Į JAV KVIEČIUS SUKELDAMI GALVOSŪKĮ: PARDUOTI JIEMS IR KO-
KIOMIS SĄLYGOMS? — IŠ DISKUSIJŲ TUO
KLAUSIMU ATRODO, KAD BUS PARDUOTA
BE YPATINGŲ SĄLYGU. NORS IR SU PRĄŠY-
MU ŠIA PROGA ATSIIMTI SAVO KARIUOME-
NE IŠ KUBOS, DĖL KO JAU VIENĄ KARTĄ
BUVO SUTARTA. — KAIP SOVIETAİ ŪKINIUS
KLAUSIMUS IŠNAUDOJA SAVO POLITINIAMS
SIEKIAMS, RODO JŲ ATSIMINIMAS APIE IS-
PANIJOS AUKSĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Gali atsitikti taip, kad tu, mie-
las skaitytoja, ir aš turėsime
šiek tiek sumokėti, kad Nikita
Sergejevičius patogiai pergyven-
tų ateinančią žiemą ir pavasarį.
Paskutiniomis žiniomis derlius
Sovietų Sąjungoje ir Vidurio Euro-
poje esąs toks blogas, kad so-
vietams neužteksią jų jau nupirk-
tų Kanados ir Australijos kviečių,
bet dar reiktų kiek pirkti ir iš
JAV. Kaip žinia, čia vyriausybė,
kad palaikys ūkininkus, už kiek-
vieną bušelį primoka apie 50-60
centų, be to, supirkti jAVai lai-
komi sandėliuose, kas irgi su-
daro nemenką sumą mokesčių
mokėtojams. Sovietai norėtų JAV
kviečių, tačiau, savaime aišku,
norėtų už tai mokėti tik pasauli-
nės rinkos kainomis. Kitaip sa-
kant, vyriausybė turėtų primokė-
ti už kiekvieną bušelį pusdolerį
ar daugiau.

Bet jei JAV apsiėjo be biznio
su sovietais iki dabar, nors kvie-
čių atsargų čia turima už 2,5
bilijonus dolerių ir šimtus mili-
jonų dolerių kaštuoja jų sandėlia-
vimas, kodėl dabar reikia sovie-
tams padėti? Juk, normaliai gal-
vojant, sovietai, norėdami būti-
nai pirkti kviečių, galėtų mokė-
ti aukštesnes kainas, kas būtų
geriau viso laisvojo pasaulio
kviečių augintojams. Iš kitos pu-
sės, kai kurie labai įtakingi pre-
kybininkų sluoksniai yra labai su-
sidomėję uždarbiu iš padidėjusio
biznio su sovietais. Jų argumen-
tas yra tas, kad pardavimas pa-
saulinės rinkos kainomis kviečių
sovietams atneštų naudos pa-
čioms JAV, nes galima būtų be

didesnio nuostolio nusikratyti tu-
rimomis atsargomis, (ar par-
davus šių metų derlių jų nepadi-
dinti), JAV gautų aukso, kuris pas-
kutiniuoju laiku nenustojamai bė-
ga iš šio krašto, uždirbtų laivi-
ninkystė ir panašiai.

Kiti tačiau, su tuo sutikdami,
aiškina, kad reikia išnaudoti su-
sidariusią būklę ir politiškai.
Kaip žinia, senatorius Goldwateris,
kuris paskutiniiais Time ir
Newsweek magazinų viešosios
nuomonės tyrinėjimais turi daug
žanų kitų metų rinkimuose na-
galėti prezidentą J.F. Kennedy,
sintė ratifikuoti atominį bandy-
mų sustabdymo sutartį sąsąlyga,
kad sovietai atitrauktų savo ka-
riuomenę iš Kubos. Tąsą jo pa-
siūlymas nerado didesnio prita-
rimo, nes, girdi, su ta Maskvos
sutartimi yra susijusios tokios
žmonijos viltis, kad atrodytų ne-
moralu surišti tą tiek vilties duo-
dančią sutartį su tokiu smulkiu
reikalui (Goldwateris labai pa-
prastai aiškino, kad jei ta sutar-
tis sovietams reikalinga, jie turi
už ją šiek tiek ir sumokėti, nes
JAV toji sutartis praktiškai ne-
tik nereikalinga, bet dar ir ža-
linga.) Aš labai bijau, kad ir da-
bar pasklis tie patys moralizuoją
argumentai: girdi, kaip galima
išnaudoti bado grėsmę! Iš tikro
gi, administracija tikrai nusi-
kalstų, jei ji tos grėsmės, pa-
čios Apsvaizdos duotos progos,
neišnaudotų savo ir viso laisvo-
jo pasaulio naudai. Reikia dar at-
siminti, kad sovietų kariuomenės
ir 'technikų' atitraukimas iš Ku-
bos jau buvo Chruščiovo pažadė-

tas mainais už Kennedy pasiža-
dėjimą Kubos nepulti. Tokiu būdu,
jei tik tas bus išsiderėta už javų
tiekimą, tai būtų praktiškai tik
pereitų metų spalio mėn. susita-
rimo išpildymas.

Kaip ūkinėmis priemonėmis
sovietai siekia savo politinių
tikslų, gerai parodo ir paskutinis
pavyzdys su Ispanija. Pilietinio
karo metu Ispanijos kairioji vy-
riausybė savo krašto aukso nu-
gabeno į Maskvą -- viso 585 tonų
gryno aukso. Tačiau finansų mi-
nisteris Juan Negrin, mirdamas
pasirodė esąs geresnis patriotas
negu kairysis. Jis sovietų išduo-
tą kvitą po savo mirties 1956
metais persiuntė Francui. Sta-
linas tačiau jau anksčiau atsisa-
kė atiduoti tą aukso Ispanijai,
nes Ispanijos respublikonų vyriau-
sybė jam esanti dar daugiau sko-
linga už ginklų tiekimą pilietinio
karo metu. Tačiau, kai JAV -- Is-
panijos sutartis dėl bazų ameri-
kiečiams išnuomavimo neseniai
ėjo prie galo ir kai derybos dėl
jos pratęsimo nebuvo visai sklan-
džios, Chruščiovas staiga atsi-
minė tą aukso ir davė suprasti,
kad jis Ispanijai gali bent dalį jo
atiduoti, tačiau ne aukso, bet ži-
balu. Po to JAV labai greitai su-
sitarė su Ispanija dėl sutarties
pratęsimo ir Franco susovietais
į derybas nesileido, tačiau at-
mosfera vistiek jau kitokia. Mad-
rido katalikų dienraštis "Ya", lai-
komas artimu užsienio reikalų
ministerijai, neseniai rašė:

"Kaip daug kas, taip ir Sovietų
Sąjungos laikysena Europos at-
žvilgiu pasikeitė... Mūsų vyriau-
sybė turėtų pamąstyti tai, ko
anksčiau bandyti neapsimokėjo".
Ispanijos užsienio reikalų minis-
teris Costiella New Yorke kelis
sykius jau kalbėjosi su Gromyko.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* SOVIETŲ SĄJUNGA ir Raud.
Kinija, tęsiant tarpusavį nervų
karą, traukia karines pajėgas į
pasienį, rusams net "skolinantis"
dalinį iš Rytų Europos. Kinie-
čių karinių jėgų priežiūrai Sov.
S-gos pasienyje įsipareigojo pats
karinių pajėgų vadas maršalas
Lin Piao.

* RESPUBLIKONŲ KANDIDA-
TAI į prezidentus važinėja, kalba,
kritikuoja dabartinę demokratų
valdžią ir visur įrodinėja, kad
jie -- nesą kandidatais į prezi-
dentus. Tuo tarpu aišku, kad ne
tik senat. B. Goldwateris ir N.
Rockefelleris, bet ir R. Nixonas
nėra užtrenkęs durų nominaci-
jai.

* NIKITA CHRUŠČIOVAS šį
mėnesį žada vykti Kubon, kad
užtvinkus vis augančią raud, ki-
niečių įtaką toje saloje, kur
Castro jaučiasi galįs išnaudoti
"dviejų didžiųjų" ginčą savo nau-

Jonas Rugienius
12230 Washburn St.
Detroit 4, Mich.

Ateinančiais metais New Yorke, Pasaulinės Parodos metu, rugpjūčio 23 d. įvyks lietuvių tautinė ma-
nifestacija -- dainų šventė ir tautinių šokių festivalis. Beveik visi Rytinio pakraščio lietuvių chorai ir
tautinių šokių grupės jau pasižadėjo šventėje dalyvauti. Nuotraukoje choristės iš Brooklyno Operetės
choro, kuris vienas pirmųjų įsiregistravo dalyvauti šventėje.
Vyt. Maželio nuotrauka

AR JĖGOS JAU IŠSIRIKIAVO BANDYMAMS?

JURGIS SATORIUS

Dirvos korespondentas
Brazilijoje

Brazilijoje, kaip ir kitose šio
kontinento dalyse nuo rugsėjo
21 d. prasidėjo pavasaris, ir su
juo, vasaros karščius mėgstan-
tiems atostogautojams, tropiki-
nis rojus; nors, tiesą pasakius,
papildymų gyvenimo liaupsin-
tojams, čia ir "žiemos metu"

buvo galima dribsti prie Atlan-
to, kiek tik širdis geidžia...

Tačiau, 1963/64 m. sezono tu-
ristams, planuojantiems čia pra-
leisti savo atostogas, tur būt teks
gerokai pagalvoti prieš pasukant
vairą į šį atogrąžų rojų. Mat,
krašto politika ir ūkinis gyveni-
mas pasiekė tokią kryžkelę, iš
kurių dabartiniai vairuotojai ne-
žino į kur sukti! Prezidentas ir
jam artimi asmenys greičiau
ieškos išsigelbėjimo rytuose ne-
gu vakaruose, jeigu tikėti 1963
m. rugsėjo 26 d. politikos stebė-
tojų pranešimams Rio mieste.

Visa padėtis labai susikompli-
kavo, kai rugsėjo 18 d. II-sios
armijos vadas Sao Paulyje, gen.
Peri Bevilacqua išleido dienos
įsakymą (kurio santrauką žemiau
patieksiu -- J.Š.) tuomi sukeldamas
politinę audrą. Komunistai
gavoli žaukė reikalaudami gene-
ralo skalpo, nors prieš kurį lai-
ką, kai jis kantriai tylėjo, jį bu-
vo numatę savo kandidatų į pre-
zidentus..., bet po šio įsakymo
apšaukė jį "gorila"! Generolas
visam kam pasirengęs, rugsėjo
25 d. atvyko į Rio pasiaiškinti
su Karo ministeriu Jair Dantas
Ribeiro. Šio pasikalbėjimo pase-
koje karo min. išleido komuni-
katą, papeikdamas II-sios armi-
jos vadą už politiškus pareiški-
mus, kurie esą padaryti nevieto-
je ir nelaiku. Štai, čia dalis tos
dienos įsakymo II-jai armijai,
kurį gen. Peri Bevilacqua leido
paskelbti spaudoje.

"Ryšy su Vyr. Rinkimų Tribu-
nolo sprendimu, nepripažįstan-
čiu teisės puskarininkiams bū-
ti renkamaais į deputatus, jūreiviu-
se ir aviacijoje pasireiškė po-
grindinis veikimas, išsiliejęs į
ginkluotą sukilimą, kaip neva pro-
testą prieš V.R. Tribunolo spren-
dimą. ... Prieš keletą mėne-
sių pusk. Garcia Filho, Guana-
baroje, ir kiti puskarininkiai
kitose vietovėse, sutiko, atitin-
kamų partijų sąrašuose, būti ren-
kamais. Keli jų buvo išrinkti, ta-
kratus.

čiau Rajoniniai Rinkimų Tribu-
nolai, neradę įstatymiško pagrindo,
neleido tiems išrinktiems
puskarininkiams užimti deputa-
tų kėdžių. Vyriausias Rink. Tri-
bunolas galutinai išaiškino šį
reikalą, pareiškęs, 7 balsais
prieš I, kad prie dabartinės Kons-
titucinės sistemos puskarininkiai
negali būti renkami. ... Taigi
pusk. sukilimas Brasilia mieste
yra sukilimas, nukreiptas prieš
krašto Konstituciją, kurią jie bu-
vo prisiekę ginti. Paėmę ginklus į
rankas jie sulaužė savo priesai-
ką vėliau ir labai nusikalto
drausmei. Mums patikėtas gink-
las yra skirtas Tėvynei ginti,
saugoti įstatymus, respektuoti
valdžią, o ne savanaudiškiems
sprendimams siekti. ... Mūsų tē-
vynė ir taip jau kenčia nuo dau-
gybės neišspręstų problemų, šiau
čia nepažabota infliacija, nešanti
begalinius nuostolius ir sielvartą
tautai; šalnų, sausra, miškų
gaisrai naikina žmonių turta,
stumdami kraštą į mizeriją, neš-
dami badą tikstančiams gyvačių
neapykantos prieš demokratiją,
pardavusios demokratinę sąžinę,
skelbiasi ir veikia po skambiais
vardais, k.a.: CGT -- (Darbininkų
Generalinė Konfederacija), Vie-
nybės ir Veikimo Paktas, Sindi-
katų Forumas, -- tikslu įsteigti
Respublikoje super-valdžią. ...

Respublikos valdžios galia yra
harmoninga ir nepriklausoma
trejybė. Mus pretenduojanti val-
dyti sindikatų galia harmonijos
nekenčia, kritikos nei stabdžių ne-
prapažįsta, nepaiso jokių ribų
pragaistingame politinės galios
siekiame. Visos priemonės jiems
yra geros. Štai streikais sustab-
doma krašto gamyba; štai suduo-
damas smūgis tautos finansams,
ten -- pasinaudojama žmonių
naivumu ar ignoracija, kitur --
pavartojama prievarta, spaudi-
mas, įžeidinėjimai ir šmeižtai,
žodžiu: visa, kas demoralizuotų
tautą ir trauktų ją į pražūlį ir
mizeriją, jiems tinka viskas tiks-
lų siekti. Visos nelegalios prie-
monės yra jiems geros, kad ir
kaip eitų prieš tautos interesus.
Organizuojami politiniai strei-
kai, kurie dažnai būna ne tik ne-
moralūs, bet ir nežmoniški, iš-
galvojant melagingiausius pre-
tekstus, kad tik jų negarbingi ape-
titai būtų patenkinti, kad tik la-
biau būtų apsunkintas ekonominis
krašto gyvenimas ir jo žaizdos
kraujuotų.

Revoliucinis sindikalizmas grą-
sina mūsų demokratinėms insti-
tucijoms, pažeisdamas jų autori-
tetą. ...

Tie kariški, kurie užmiršę
priesaiką vėliau, simpatizuoja
revoliuciniam sindikalizmui ir
padaeda pikčiausiems Tėvynės
priešams, paniekina ir pažemina
kariuomenę. Gėdinga yra būklė
puskarininkų, kurie patikėję ne-
švarių politikų ir Tėvynės prie-
šų, susimetusių revoliuciniuose sin-
dikatuose, agitacija griebėsi
ginklo demokratijai palaidoti.

Vienintelis kelias lieka tiems,
kurie dar neparadę legališku-
mo sąvokos ir laikosi kariškų

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

SOVIETIJA nupirko javų už 500 milijonų dolerių iš Kanados,
už 100 milijonų dolerių iš Australijos ir už tokią pat sumą nori
pirkti iš Amerikos.

Tie pirkiniai nėra malonūs Kremliaus vadams, ne dėl to, kad
už javus turi mokėti aukso, bet dėl to, kad tas griaua jų politinį
prestižą ir yra įrodymas, kad komunistų vykdoma ūkio kolektivi-
zacija ir ekonominis planavimas negali patenkinti gyventojų rei-
kalavimų.

Aišku, Kremliaus vadai savo pavaldiniams nesakys, kad tai
daro dėl ekonominių sunkumų. Jie ir nebandys jiems aiškinti, kad
duona, kurią jie valgo, yra iš kapitalistinių javų. Tačiau, nekreip-
dami dėmesio į prestižą, komunistai daro gerą biznį su Vakarais.
Importuoti javai leis ne tik gyventojus aprūpinti duona, kuri Rusi-
joje yra pagrindinis valgis, bet dar susidarys atsargos.

Beveik visos Vakarų valstybės subsidijuoja javų augintojus,
nes pasaulinėje rinkoje kaina yra žemesnė, negu atsieina javų
auginimas. Gi komunistai už javus moka pasaulinės rinkos kainą,
kas reiškia, kad Vakarų valstybės javus komunistams parduoda
su nuostoliu, padengdamos jį iš savo iždo. Kai čia Vakaruose vy-
riausybės finansuoja gamybos perteklių, komunistinės vyriausy-
bės nieko nedarą, kad pašalintų nedateklį.

Pekino vyriausybė tą senai suprato ir jau kelinti metai iš
eilės perka javus iš Kanados, Australijos ir Naujosios Zelandi-
jos. Tas jai pigiau atsieina, negu pas save auginti, Tokiu būdu
vakariečiai mokesčių mokėtojai padeda komunizmo vadams iš-
spręsti jų blogo planavimo problemas.

Komunistai rado gerą šaltinį savo ekonominiams nede-
kliams papildyti ir joks Vakarų kraštas, naudodamasis padėtimi
ne tik nekelia javams kainų ir nestato kokių nors politiš-
kų sąly-
gų, bet ir nebando išnaudoti propagandai prieš komunizmą.

Pardavimai laikomi paslapy, kad komunistinių kraštų gy-
ventojai nesužinotų, jog jie valgo duoną iš kapitalistinių javų...

*

KREMLIJE susirinkę ministrai svarsto ekonominę pa-
dėtį, kuri anot žemės ūkio ministerio raportu esanti labai blo-
ga. Vienas ministerių bando draugus optimistiškai nuteikti:
-- Nebijokime, draugai, padėtis pagerės. Tai tik laikinas
dalykas. Jokios abejonės, kad komunizmas greitai laimės ir
įsiviešpataus visame pasaulyje!...

-- Dėl Dievo meilės, nutilk su tokiom pranašystėmis! -- su-
šuko Chruščiovas. -- Jei taip įvyktų, iš kur mes gausime nu-
sipirkti javų?...

(vg)

Franco: -- Jei jie mus matytų, karstuose apšiverstų...!

AKADEMINIS GYVENIMAS

GYVOJI LIETUVYBĖ TABOR FARMOJE

Jau dešimtą kartą Tabor Farmon Michigane suvažiuoja gausus būrys jaunosios kartos intelektualų, kūrėjų, visuomenininkų, kad ten su gyva, atvira dvasia pažvelgti į savo ir į visą lietuviškojo gyvenimo panoramą. Pažvelgti atviromis akimis, pamatyti tai kas gera, kas džiugina ir skatina dirbti, kas padeda išsivystyti stipresniam, kūrybiškesniam lietuviškajam gyvenimui, bet nebijant tarti ir kritišką žodį tam, kas yra taisytina, kad lietuviybė nebūtų vien tik "išlaikoma", bet ir ugdoma. Gyvosios Lietuviybės savoka (lietuviybė, kuri pajėgia eiti su šių dienų gyvenimu, yra įdomi,

R. MIEŽELIS

uždeganti ir suprantama jaunajai kartai ir ją įjungia į lietuviybės ugdymo aktyvų darbą) šių suvažiavimų metu įgauna kas kart daugiau reikšmės ir sustiprina viltį, kad lietuviškoji kūrybinė

Julius Šmulskytis ir inž. Valdas Adamkavičius tariai Santaros-Šviesos Federacijos suvažiavimo darbotvarkės reikalais.

P. Petručio nuotrauka

Brazilija...

(Atkelta iš 1 psl.)

tradicijų, yra pagerbti Vyriausio Tribunolo sprendimą. ... Saugokimės solidarumo pareiškimų, einančių iš CGT, Vienybės ir Veiklos Pakto, Sindikatų Forumo ir kitų nelegalių ir nepatriotinių elementų, kurie tą solidarumą pareiškia kenksmingais ir kenkiančiais tautai streikais. Su visa energija atmesime šių tikrų Tėvynės priešų solidarumą. Priešintis tą pažeidžiantį brazilo Kareivio garbę solidarumą yra vistiek, kaip padėti jų griauamame darbe, pasukti nusikaltimo keliu ir sulaužyti priesaiką, kuri mus įpareigoja ginti Tėvynę nuo visų priešų ir institucijų nuleičiamumą, nesigailint net gybybės."

Šis ir kiti gen. Peri Bevilacqua pareiškimai buvo plačiausiai komentuoti spaudoje ir jis yra gavęs tikstančius laiškų - telegramų, prašančių, kad būtų sustabdytas pragaistingas komunistų veikimas. Aišku, kad p. karo ministeriui, realiai galvojančiam apie krašto būklę, nebėliko nieko kito, kaip tik pasitenkinti viešu papeikimu; esą ir III-sios ir IV-sios armijų vadai, kurių daliniai sugrupuoti Brazilijos pietuose, taip pat pasisakė remti II-sios armijos vadą. Į šį dialogą savo svarų žodį taip pat įterpė ir buvęs Brazilijos prezidentas gen. Dutra, pareiškdamas, kad jis taip pat solidarizuoja su II-sios armijos vadu. O gen. Dutra yra gerbiamas visų brazilų!

Taigi jėgoms taip išsirikia-vus ir karo ministeriui Jair Dantas Ribeiro skatinant prezidentą Goulart pasisakyti prieš dirbančiųjų agitaciją ir prašant sudrausti demagogus, esą Jango nesutikęs su savo karo ministerio nuomone. Prezidentas yra pasiryžęs remtis "liaudies jėgomis", kurios esančios jo išsilikimo pagrindinis ramsis. Mat, prezidentas tiki, kad visa ši akcija yra nukreipta prieš jo asmenį.

Tokio tikėjimo kupinas ir ruošdamasis pradėti naują "politikišką ofensyvą", jis rugsėjo 25 d. aplankė savo švogerį L. Brizolą, Rio mieste, su kuriuo turėtų bandys atnaujinti politinius ryšius, kurie buvo gerokai atvėsę paskutiniiais mėnesiais. Tie patys šaltiniai teigė, kad Jango rugsėjo 25 taip pat tarėsis su CGT (Darbo Štabo ir Streikų Vadovybės) vadais ir su puskarininkų atstovais. Šie jam pažadėję vispusišką paramą kovoje prieš "gorilas" (Čia taip pravaržiuoja dešiniųjų pakraipų atstovus).

Į šį "šaltąjį karą" užpylė alyvos ir Sao Paulo valstijos gubernatorius Adhemar de Barros. Kalbėdamas III-jame tautiška-me Rio ir S. P. valstijų parlamentarų suvažiavime rugsėjo 25 Barros pasakė: "Sao Paulo valstija sumoka į federalinės valstybės iždą 60% visų gaunamų pajamų, negaudama už tai nei skatiko... Kiek tai liečia politinę padėtį, S.P. valstija yra pasirengusi bet kuriems eventualumams ir kovos, kad išlaikytų konstituciją ir demokratiją... Kiekvieną vakarą, prieš eidamas miegoti, aš meldžiu Dievą, kad jis apsaugotų mane, jog mums nebūtų lemta pralieti kraują ar paleisti pirmą šūvį".

Žinia, tai kalba ne koks eilinis žurnalistas ar parlamentaras, bet vienos galingiausios valstijos gubernatorius, kuris privilegų žinoti, ką jis sako.

nai sutinkant, kad Lietuvių Bendruomenė neturėtų vykdyti tik tokius darbus, kurie sukelia mažiausiai nuomonių skirtumus, bet stipriai angažuotis didesnei paramai individualios kūrybos darbams (mokslu, literatūros, muzikos, dailės kūriniams). Kultūros Taryba turėtų savo autoritetu koordinuoti ir kaupti mecenatiškas Bendruomenės pastangas kūrybos skatinimui. Masiniai kultūriniai pasirodymai turėtų būti tik priemonės, o ne tikslas savyje. Bendruomenė turėtų būti tas vienetas, kuris sudarytų sąlygas stipriam ideologiniam dialogui tarp mūsų visuomenėje esančių įvairių intelektualinių-mokslinių jėgų, kad tuo paskatintus tolimesnę kūrybinę minties plėtojimąsi.

Antrosios dienos rytą tiesiai iš naktinio darbo Chicagoje atvyko muzikas Juozas Kreivėnas su paskaita "Lietuvių muzikos problemos". Įdomioje apžvalginėje paskaitoje buvo išryškinta net keturiolika problemų slepiančių mūsų muzikinį gyvenimą ir neleidžiančių jam pilnai išsivystyti (pagrindinė stoka žmonių, lėšų bei tikro susidomėjimo ir paramos). Okupuotos Lietuvos muzikiniame gyvenime egzistuoja materialinės galimybės, bet nėra laisvės ir didelė dalimi muzikai akiai seka Rusijos kompozitorius. Išsklausius, kokie sunkumai egzistuoja muzikos srityse išeivijoje, tenka tik stebėtis, kiek palyginant dar daug mūsų kompozitoriai, išpildytojai ir muzikos meno srities darbuotojai atlieka.

Inž. Donatas Šatas, "Metmenų" žurnalo redakcinio kolektyvo narys, savo diskusinėje paskaitoje "Kai kurios lietuviškojo gyvenimo problemos" iškėlė, kad viena iš didžiausių problemų yra realumo stoka lietuvių veikime. O dvi grupės (intelektualinės jėgos --

Vaidai iš Santaros-Šviesos Federacijos suvažiavimo Tabor Farmoje, Sodus, Mich. š.m. rugsėjo 3-8 d. Nuotraukoje suvažiavimo dalyviai.

P. Petručio nuotrauka

vyresniosios bei jaunesniosios kartos -- ir visa jaunoji karta), kurios lietuviškajam gyvenimui galėtų sudaryti tą realybės pagrindą veik nėra į jį įjungtos. Šiose diskusijose, ypač vertinant, kas yra realu dabartinėse sąlygose ir kas ne, susilaukta gan aštrių, skirtingų nuomonių. Galima pacituoti tik keletą pavyzdžių: nėra realu bazuoti mūsų politinę veikimą vien tik Kongresų narių informacija, visiškai nekreipiant dėmesio į Amerikos intelektualus, mokslininkus, meno sričių žmones, kurių žodis silgesnė laisvės kovos distancijoje gali būti daug svarbesnis; klaidinga padaryti "lietuviybės išlaikymą" mūsų tikslu, nes tai tegali būti tik priemonė tolimesniems siekimams; mūsų informacijoje kraštui nesirūpinam sužinoti to, kas jiems yra svarbu ir įdomu, bet duodame tai, kas mums patiems yra svarbu, tuo nustojant didelių galimybių įtaigoti žmones krašte.

(Bus daugiau)

NEO-LITHUANIA PHILADELPHIJOJE

Atšventus metinę šventę ir vasa-ras atėjus, Korpi Neo-Lithuania padalinio veikla buvo apimusi. Tik stovyklai praėjus ir korporantams iš darbų susirinkus vėl sukruta. Rugsėjo 14 d. įvyko seniorių sueiga, kurios metu pasidalinta įspūdžiais iš pra-

Rima Buinytė

Regina Klemaitė

ėjusios stovyklos ir aptarta būsimoji -- 1964 m. Korporacijos suvažiavimas 1964 m. stovyklą įpareigojo ruošti Philadelphiaus skyriui. Apžiūrėta Garmų vasarvietė Pocono kalnuose. Susirūpinta ir naujų narių verbavimu. Taip pat sprestas ir valdybos klausimas. Svarbiausias šios sueigos punktas, tai atsiveikini-mas su išvykstančia į Berlyną studijuoti R. Klemaitę ir baigusių universitetą J. Stikloriaus ir

Jonas Stiklorius

R. Buinytės pagerbimas. Jiems korporantų vardu įteiktos dovanos - knygos.

Tenka pasidžiaugti, kad padalinio korporantai siekia aukštųjų mokslų, o baigusieji dar tobulinasi. Pirmoji iš mūsų pagerbtųjų tai Regina Klemaitė -- baigusi gimnaziją Bostone ir lankiusi Virginijos College, 1962 m. gavo major -- "creative writing" Bachelor of Arts degree iš University of Pennsylvania. Universitete būdama priklausė Phi Beta Kappa, Pi Gamma Mu, German Honorary Society, English Honorary Society. Taip pat priklausė radio WXPB Pennsylvania News. Gavo 1 metų stipendiją iš University of Pennsylvania studijuoti vokiečių kalbą, literatūrą ir kūrybą. Studijoms vyksta į Vakarų Berlyną.

Jonas Stiklorius baigęs Philadelphiaus gimnaziją, kaip stipendininkas, lankė University of Pennsylvania, kurį baigė 1963 m. pavasarį Bachelor of Arts degree tema: "Modern Lithuania -- It's Problems and Policies". Universitete būdamas priklausė Beta Theta Pi, Varsity football, Varsity track. Šiuo metu atlieka karinę prievolę laivyno daliniuose ir yra pakeltas į leitenanto laipsnį.

Trečioji mūsų padalinio pagerbtinoji buvo Rima Buinytė. Baigusi gimnaziją Philadelphiaus, studijavo psichologiją, Pennsylvania State University, kurį baigė 1963 m. rudenį. Aktyvi universiteto organizacijose ir korporacijos veikloje.

Šiuo metu pradėjo dirbti pratiniai atsilikusių ir nesveikų vaikų mokykloje. Pasiruošusi toliau studijuoti ir įsigyti magistro laipsnį. Sveikiname baigusius aukštusius mokslus ir naujus mūsų filsterius ir linkime sekmes jų darbuose. Sueiga vyko ponų Gruzdu namuose. Po sueigos gražiai pasivažiinta.

P.M.

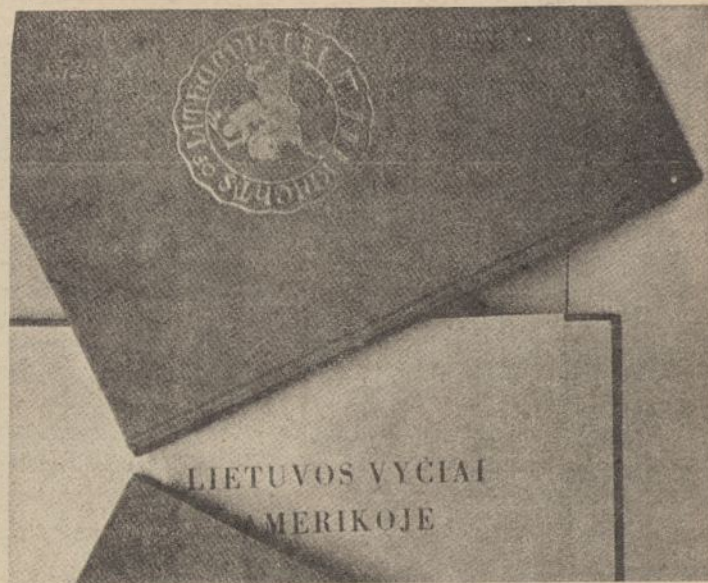
KORPI NEO-LITHUANIA metinės sukties minėjimas yra tvirtai įaugęs korporantų širdyse ir toji suktis įgavo populiarių pavadinimą -- Korporacijos šventė. Ją su dvasiniu pakilimu švenčia kiekvienas korporacijos padalinys.

Chicagoje 41 metų korporacijos įsisteigimo suktis bus paminėta lapkričio mėn. 16 d. Byrd Ballroom salėje, 4730 W. Madison gatvė.

KORPI NEO-LITHUANIA DALNORĖLIS korporantų buvo mieliai sutiktas, nes mėgstantis dainuoti jaunimas jautė didelį trūkumą lietuviškų dainų tekstų. Dainorėlį paruošė populiarius ir ilgame-tis korporacijos vyr. dainininkas Antanas Plytnykas. Išleido savo lėšomis Liet. Tautinis Akademini-s Sambūris, Chicagoje, jį padovanojęs Korpi Neo-Lithuania.

Dainorėlinį įtrauktos 78 dainos; tai daugiausia liaudies dainos ir ba žinomųjų mūsų poetų dainos, liaudies jau įsisavintos ir plačiai dainuojamos. Korporantai dainorėlį gali gauti savo padalinio valdyboje.

Jau išėjo iš spaudos —

LIETUVOS VYČIAI AMERIKOJE

50 METU VEIKLOS ISTORINĖ APŽVALGA
Parašė IGNAS SAKALAS ir STASYS PIEŽA

Ar žinai kur ir kaip -- ir kodėl -- ši reikšminga organizacija įsikūrė? Kas davė jai vardą? Kokius darbus ji atliko Lietuvos labui? Skaitydamas šią įdomią knygą rasi šimtus įvairių faktų, susipažinsi su Vyčių steigėjais, veikėjais, rėmėjais, dalyvausiu su jais jų metiniuose suvažiavimuose nuo Maine iki Kalifornijos, gėrėsiš Amerikos lietuvių jaunimo energiją, jų lietuvišką dvasią.

Knyga meniškai išleista, kietais viršeliais, su daugybe fotografijų, 160 puslapių. Išleido Lietuvos Vyčiai jų aukstinio jubiliejaus proga. Knygos kaina \$5.00; su persiuntimu \$5.50.

Užsakymą siųsti adresu: Loretta Macekonis, 1520 N. Laramie Ave., Chicago 51, Ill. Čeką ar money orderį rašyti KNIGHTS OF LITHUANIA vardu.

**SAVINGS DEPOSITS
RECEIVED THROUGH
OCTOBER 10th
WILL EARN INTEREST
FROM OCTOBER 1st**

WE WELCOME YOUR DEPOSITS

GEN. MOSES CLEVELAND

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

IŠNAUDOTINAS RYŠYS

JAV Kongreso atstovas respublikonas Edward J. Derwinski ir senatorius demokratas Ted Kennedy atstovavo parlamentarų kongrese Belgrade JAV parlamentarus.

To kongreso metu, svarstant dienotvarkės punktą, liečiantį diskriminaciją, kongreso atstovas E. J. Derwinski, pabrėždamas JAV vyriausybės pastangas kovoje su diskriminacija ir Amerikos istorinius įsipareigojimus žmogaus teisėms apginti ir joms ugdyti, kartu nurodė, kad tarptautinėje arenoje didžiausiu diskriminacijos įrodymu yra gėdos siena Berlyne.

Jis taip pat apkaltino Sovietų Sąjungą, paneigusią žmogaus teises Rytų Vokietijoje, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir kituose jos valdomuose kraštuose.

Toliau E. J. Derwinski atkreipė kongreso dėmesį į JAV pastangas remti tautų apsisprendimo teisę, kuri mindžiojama totalitarinių režimų, paneigiančių pasaulio laisvės idėją.

Sibiro koncentracijos stovyklos, politinių kalinių pripildytos, iškelia vergų darbo egzistavimą, politinę diskriminaciją, nekaltinant jau apie visų teisių atėmimą.

Be abejo, kad E. J. Derwinski susilaukė atsakymo iš Sovietų Sąjungos atstovo, paneigusio kaltinimus ir pareiškusio, kad Sov. Sąjungoje žmonės esą laisvi ir laimingi...

Atkreipdamas dėmesį į šį faktą, norėčiau pabrėžti, kad kongreso atstovas Edward J. Derwinski nėra vienintėlis Amerikos parlamento narys, kovojas už žmogaus teises ir teisingumo principus. Jei šandien turime jau 37 rezoliucijas, įneštas pavienių kongreso atstovų dėl Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių neteisėtos okupacijos reikalo iškėlimo, turime ne mažiau įtakingų Amerikos parlamentarų, kurie Lietuvos gyvybiniams klausimais ir tautų apsisprendimo reikalais turi kiek kitokią nuomonę, nei kad jų daugelis žiūri JAV vyriausybės vykdomoje užsienio politikoje ir jos santykių su Sovietų Sąjunga raidoje.

O toji raida, kad ir super-optimistinė gaida ir laimėtojų tonu džiaugsmingai skelbiama "Laisvės" ir "Vilnės" tipo ir turinio laikraščiu, slenka Jaltos susitarimų dvasioje, kuri negali būti priimtinai tautų laisvės ir jų apsisprendimo šalininkams.

Rezoliucijų kelias dar reikalingas daugiau šviesos. Tačiau dabar pats laikas mūsų veikėjams ir veiksnams neapsiriboti laukimu, bet pradėti ryšius ugdyti ir plėsti į klausimus, kurie siejami su tarptautine padėtimi ir tautų apsisprendimo teisių įgyvendinimu visame pasaulyje.

Ryšys su parlamentariais privalo būti gyvas ir nuolatinis, o ne pripuolamas ir vienkartinis. Tam ryšiui turėtume skirti visą savo politinį svorį, kad parodyti, jog diskriminacija vyksta ir jaučiama ne tik Birminghame. Ji skaudžiausiai jaučiama pavergtų tautų širdyse, kurios vargsta laukdamas deklaracijų ir tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo. (i.č.)

Narsūs jūrininkai Butkevičius ir Jurcys Bostone

Mes, žemės vabalai, kurie į vandenį puolam tik pasimaudyti, berods, ir tinkamo dėmesio neatkreipėm, kad du jauni vyrai -- Butkevičius ir Jurcys -- šią vasarą atliko žaunų žygį iš Chicagos į Bostoną. Jų laivastebuvo tik 18 pėdų ilgio, burės nedidelio pajėgumo, nes kelionė kelis kartus plyšio, o motorėlis turėjo tik 7 arklio jėgas. Nepaisydami tų varganų priemonių, du narsūs lietuviai perplaukė didžiuosius ežerus, buriavo upėmis ir kanalais iki New Yorko, o iš čia Atlanto pakrantėm atplaukė į Bostoną. Pakely buvo sustoję didžiuosiose miestuose Detroito, Torontoe, Clevelande ir New Yorko. Dažniausia buvo sutinkami svetingai, su sportininkam įprastu dėmesiu, apie jų žygį rašė minėtų miestų spauda, kalbėjo radio pranešėjai, teko jiems ir televizijoj pasirodyti, bet pasitaikė ir tokių uostų, kur jiems neleidė įkarti į miestą. Sunki, kupina pavojų ir rizikinga kelionė buriniu laiveliu užtruko devynias savaites. Bostone mūsų buriuotojus Butkevičių ir Jurcį pasitiko ne tik lietuviai, bet ir šio miesto jachtklubų nariai. Išlipę į krantą, pasiekę savo kelionės tikslą, jie buvo įdeję saulę ir atrodė esą tikri jūros liūtai. Bostone jachtklubai, sužavėti jaunų lietuvių žygiu, mūsų jūrų skautams leido savo laivus laikyti jų klubų prieplaukoje...

Bostono lietuviai jūrų skautai ir jų tėvai Chicagos lietuviams jūrų skautams Butkevičiumi ir Jurciui jaukiuose ALTS-gos namuose surengė sutiktuvių vaišes, kurios praėjo malonioj nuotaikoj.

Pasakyta visa eilė sveikinimo kalbų, pasidžiaugta narsių vyrų žygiu, o Bostono lietuviai jūrų skautai pažadėjo net revizitą Chicagon taisyti pačiais vandens keilais, žinoma, tik priešingus puseis -- iš rytų į Vakarus! Niekas dar nepasakė, kad tas pažadas nebus įvykdytas, nors tai kelionei teks įsigyti patvarių laivų, sutelkti pasiryžimą ir drąsą, nesgi kelionės pavojai ir bostoniškiam nebus menkesni...

Bostono lieuvių pakli nutaika ir prasiveržę jausmai buvo suprantami, kai jie savo tarpe turėjo Butkevičių ir Jurcį. Tačiau įdomiausia buvo tai, ką apie savo kelionę papasakojo patys mūsų jūrininkai. Visų jų gyvenimų čia nesurašysiu, bet nors keletą žodžių apie tai reikia pasakyti.

Jurcys, augalotas ir dailus vyras, kalbėjo apie kelionės džiaugsmus, vargus ir rūpesčius. Pasirodo, jūrininkų linkėjimas "gero vėjo" nėra tušti žodžiai. Kai nedraugingi vėjai sukyla, drasko bures ir lauzia laivo stiebą -- buriuotojams tenka labai sunkiai dirbti, kad su laiku nepavirstų ir pradėtos kelionės nebaigtų ten, kur gali būti ir gyvenimo kelionės pabaiga. Narsūs jūrininkai Jurcys ir Butkevičius tokių pavojų, buriuodami per didžiuosius Amerikos ežerus, pergyveno ne vieną, bet, kaip matom, audras jie įveikė ir kelionės tikslą pasiekė. Mūsų širdys tikrai yra jiems dėkingos už tą ryžtą, kuriame atspindi gyva lietuvių dvasia.

Butkevičius, taip pat studentas, jūrų skautas, kaip ir Jurcys, tik gal dvasingesnio veido, kalbėjo

Atostogos suteikia progos aplankyti seniai matytus draugus, pažįstamus bei užmegsti naujas pažintis. Ir nuostabu, kaip kartais du, kadaise buvę artimiausi draugai, susitikę po eilės metų, vargiai suranda bendrą kalbą, nors amžiumi laikas visus vienodai sulęgina, o išsilavinimu abu kartu baigę tas pačias mokyklas, net universitetus ir buvę tos pačios kategorijos valdininkai.

Kalbant apie kategorijas, man prisimena praeitį vasarą naujai užmegsta pažintis, kurios metu, besidalinant įspūdžiais, ponai XY džiaugsmingai nusiteikusi pasakojo, kad jos vyras išveivijoje nieko neprarado, nes gauna tos pačios kategorijos algą, kaip Lietuvoje. O ten ji, žinau, buvo viena iš aukštesniųjų.

Tikiu, skaitytojai nepasipiktins, jei prisipažinsiu, kad aš sužinojusi tos šeimos tvirtą finansinį stovį, susidomėjau ja. Kas gi nemėgsta turtingų žmonių, kas neieško jų tarpe draugų, o dar daugiau, mecenatų įvairioms premijoms ir lietuviškų reikalų rėmėjų.

Buvau tikra, jog suradau stambesnę ir naują lietuvišką "žuvelę" ir visą dieną, nešiojasi giliai paslėptą mintį galvodama, koks būdas būtų tinkamiausias šią pasturinę, bet nuo lietuviško pasaulio nutolusią, šeimą įtraukti į aukotojų elles kilniems tautiniams reikalams ar bent pasiūlyti vertingą knygą, nes paaiškėjo, kad jie augina ir studentiško amžiaus jaunimą.

Po ilgų svarstymų, labai atsargiai, nedrąsiai pradėjau kalbą, eidama prie rimto reikalo.

Per vieną sekundę sugrįvo mano visos dienos svajonės, kaip staiga surimtėjo tų žmonių veidai, blykstelėjo pykčio ir baimės kibirkštėlės, tarytum kažkas kėsinasi į jų eilės metų santaupas, lyg bandydamas sumažinti jų "kategoriją". Nejaudiai pasijutau ir aš, suardžiusi tos laimingos šeimos.

apie dviejų bičiulių kelionės tikslą. Visų pirma reikėjo įrodyti vyresniesiems lietuviams buriuotojams, kurie kadaise mažai laivu yra perplaukę Baltijos jūrą, kad jaunimas taip pat tokių pasiryžimų gali turėti. Antra, tai buvusi "repeticija" prieš kelionę per Atlantą, kurią jie rengiasi pradėti po poros metų, kai abu bus baigę mokslus. Tačiau svarbiausias kelionės tikslas -- žygiu Lietuvai, pastangos pagarsinti pavergtą lietuvių tautą! Tokis kelionės tikslas apibūdinamas, žinoma, ne tik sukelia jausmus, bet ir mūsų kovos dvasiai yra didis ramstis. Berods, Butkevičius su Jurciu ir šį dvasinį tikslą pasiekė -- apie juos, kaip apie puikius lietuvių buriuotojus, gana plačiai atsiliepė didžioji Amerikos spauda. Būdinga ir reikšminga tai, kad tokio dydžio laivų lietuviai pirmieji perplaukė didžiuosius Amerikos ežerus...

Butkevičius ir Jurcys, du narsūs mūsų jūrininkai, šiuo metu jau sėdi universiteto auditorijoje. Nors laikas nubėgo, kaip tie sraunūs vandenys, kuriuos juodviem reikėjo perplaukti, mes, Bostono lietuviai, minime juos su dėkingumu ir pagarba.

St. Santvaras

Ilustracija iš spausdinamos dail. Pauliaus Augiaus monografijos.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

E. ČEKIENĖ

mos sekmadienio ramybę. Tačiau bandžiau laimėti kitokių būdų, ne išmaldos prašyti, bet už pinigų prekę pasiūlyti, nelyginant Amerikos elgetos, kurie sėdėdami neprašo aukos, bet sūlo pirkti batams šniūrelių arba labai blogos kokybės pieštukų, gerai žinodami kad pirkėjas jų nenaudos, o dažnas net visai neims, pinigą numetęs.

Aš pasiūliau pirkti tikrai vertingą knygą, įtikindama, kad ji ne tik įdomi jų augančiam jaunimui, bet ir būtina skaityti ne vieną, o daug kartų, nes tai Lietuvos partizanų kūryba, vaizduojanti jų kovas, pergyvenimus, gyvenimo būdą, parodydami Lietuvos jaunimo siekius ir svajones, jaunimą, kuriam priklauso ir jų vaikai. Siūliau dar antrą ir trečią vertingą knygą, tačiau be pasekmių. Mano nauja pažintis tuo ir baigėsi, nes tuodu žmonės ėmė šalintis ir tik iš tolo nugirdau, kaip kitiems skundėsi, jog tie visuomenės veikėjai tai tikri parazitai, jiems niekuomet aukų negana, o čia begalo savų reikalų, gi tų lietuviškų knygų iš viso nebėra, mes neturim laiko skaityti, o vaikai moka angliškai ir tos daug pigesnės.

LIETUVIAI MIŠKE

Išveivijos lietuviai įvairiuose pasaulio kraštuose įvairiai ir įsikūrė. Daugelis pakeitė profesijas, kai kurie tik naujoje žemėje atrado savo paslėptus talentus, ypatingus sugebėjimus, kuriams nors nėra nesvajotam darbui. Atostogų metu man teko aplankyti vieną buvusį Lietuvos kariuomenės kapitoną. Automobiliiu pasukom į siaurą miško takelį ir atsargiai šliaužiame, kad neapvirstume. Takeilis įvedė į sodybą, kurioje pasitiko naujieji šeimininkai. Sakau naujieji, nes jie yra ten įsikūrę tik prieš dešimtą metų, o namas dar iš indijonų kovų laikų su visais apsigynimo nuo užpuolimų įrengimais.

Tai buvo gražus vasaros vakaras. Saulė skaisči, žerinti grimstą už aukštų medžių viršūnių. Toli, toli paliko miesto dulkės, gatvių užesys ir visa, kas lydi miestiečio įtemptą, triukšmingą ir besielį gyvenimą.

O čia, toj nedidelėj miško aikštelėj, prieš 170 metų statytam name, gyvena lietuvis karys, kadaise žygiuodamas kariuomenės priešaky, išdidžiai žvanginęs pentiniais, o dabar basomis kojomis vaikšto po rasą.

Aplink mišką, o prie namo didžiulis gėlių darželis. Čia taip ramu, idiliška iš didžiojo New Yorko triukšmo atvykus. Šeiminkė pasakoja apie savo gyvą inventorių, kurį sudaro: dvi karvės, keturi veršiai, vištos, didelis katinas, šuo, žodžiu, darbo nestinga. Šeiminkas nuvedė parodyti užtvanką, kur jo augina mos žuvis, suskirstytos pagal amžių atskiruose tvenkiniuose. Išauginęs parduoda biznieriams. Tuo laiku buvo neseniai pardavęs 200 svarų, o jos esančios brangios.

Mums besistebint jo išradin gumu naujo profesijoj, šeiminkas įlindęs į ilgus guminius batų pliumptelėjo į vandenį su krepšiu ir pagavo mums keletą žuvų vakarienei.

Apžiūrėjome ir namo įrengimą, kurį jis gerokai sumodernino, tačiau neteko matyti nei vieno lietuviško laikraščio, o paklausta šeiminkė atsakė, jog laikraščių jų artimiausia kaimynė, buvusi mokytoja, kartais parsiveža iš miesto, iš pažįsta-

ŠYPSENOS

☆☆☆

-- Ar jūs sutariate su savo žmona, klausinėja psichiatras paciento.
-- Taip, labai gerai.
-- Ar jūs turite skirtingų nuomonių?
-- Beveik visada.
-- Bet jūs tvirtinote, kad labai gerai sutariate.
-- Dėl to, kad aš nesakau, jog turiu kitą nuomonę...

* Mokytojas aiškina mokiniam:

-- Liūtas yra neprilygstamos drąsos ir jėgos žvėris. Kas gali pasakyti ko bijo liūtas?

Jonukas pakėlė ranką:
-- Liūtas, pone mokytojaui!

* -- Kaip tavo naujasis kavaličius?

-- Puikus. Jis moka gražiai elgtis. Vakare visą laiką nė karto manęs nepertraukė kalbant...

* -- Jūsų romanas parašytas neblogai, -- sakė leidėjas jaunam rašytojui, -- bet kodėl jūs ieškote temos iš faraono Ramsės I laikų. Pagalvokite ir parašykite ką nors artimesnio mūsų epokai.

Už metų rašytojas atnešė naują romaną -- "Ramses II".

* Į didelę krautuvę įeina vyras ir ieško skyriaus, kur galėtų nusipirkti pageidaujamą daiktą. Vienas tarnautojų jo užklausia:

-- Jūs pageidaujate, pone, ko nors?

-- Taip, aš norėčiau pirkti perlų karolių.

-- Ar savo žmonai? - klausia pardavėjas.

-- Taip.

-- Prašau į trečią aukštą kairėje, kur yra stikliniai daiktai...

mų, bet nesą laiko skaityti.

Grįžtame namo tylėdami, palikę nuo viso pasaulio atsiskyrusį žemės kampelį, kuriame įsikūręs buvęs patriotas savanoris lietuvis gyvena tartum ne šiais technikos laikais, jo nepasiekia nei pasaulio įtemptos politikos įvykiai ir jam nerūpi kultūriniai ryšiai su kraštu nei Lietuvos ateitis.

Trijose valstybėse gyvenę lietuviai kultūrininkai susitikę pas poetą B. Brazdžionį Los Angeles. Nuotraukoje: dail. A. Tamošaitienė (Kanaada), Kaz. Čibiras (Urugvajus), Bern. Brazdžionis ir Alg. Gustaitis (JAV).

UŽDIRBK...

4%

Society NATIONAL BANK

PILNO PATARNAVIMO BANKAS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Sutaupos deponuotos iki spalio 10 d. suteiks jums procentus nuo spalio 1 d. pagal dabartinę ratą 4% metams, jei deponuojama pilniems metams -- 3 1/2% už likusį metų laiką, o ne mažiau kaip metų ketvirčiui.

DEŠIMTMETIS PALMIŲ PAVĖSYJE (2)

BRONYS RAILA

Stiprybė aplinkos triukšme

Persikėlus Mykolui Biržiškai pastoviam apsigyvenimui į Los Angeles, visos mūsų stambiausios politinės ir kultūrinės organizacijos, veiksniai ir visuomenė, atrodo, buvo ramūs ir patenkinti, kad senasis profesorius ir vienas iš dviejų Amerikon atvykusių Nepriklausomybės Akto signatarų "saugiai" įsikūrė prie savo žento ir mažamečių anūkių šeimos. Ir įsikūrė ne šiaip sau proziškai, nuobodžiai, bet gražiai ir poetiškai -- palmių pavėsyje!...

Šis humoristinis posakis jam patiko ir davė progos net kelis mėnesius karčiai juokauti po to, kai jis drauge su kitais pasirašė Lietuvos Rezistentinės Santarvės steigėjų atsisaukimą į visuomenę. Mat, vienas lietuvių dienraštis Chicagoje patį atsisaukimą, Mykolą Biržišką ir kitus pasirašiusius ta proga mėgino šmaikščiai pašiepti ir šį komentarinį straipsnelį užvardijo -- "Rezistentai palmių pavėsyje"... Mykolas giliai į širdį įsidėjo šį pašiepiamąjį posakį ir dažnai prie jo pokalbiuose grįždavo.

Iš tikrųjų, toje miesto centro komercinėje ir rasiškai jamišrioje apylinkėje, kur Biržiška apsigyveno, į melsvą padangę stiepi si nemaža sodriai žalių ar nuo saulės jau apsvilusių palmių. Čia prie Washingtono bulvario ir Union alėjos sankryžos stovėjo senas ir senoviškas medinis vieno aukšto namas, kuriame buvo du maži butukai priešakyje ir du didesni užpakalyje. Vieną iš tų didesnių nuomojosi Barauskų šeima, bet vietos atvykusiems uošviam čia buvo vos vos kojai pastatyti, šiaip taip atsisėsti bei pri gulti. Tik po kelių mėnesių, kai iš priešakinio mažojo butuko nuomininkė išsikraustė, du nauji kambarėliai -- vienas miegoti, kitas "gyventi" -- buvo paimti Biržiškoms ir koridoriuku sujungti su Barauskų butu, sudarant vieną bendrą, kaip mes pradžioje sovietiška vadinai, "koloniją".

Šios, irgi sovietiška variant, "gyvenvietės" baldus bei "apstatymą" sudarė geraširdžių tautiečių sudovanoti laukai, profesoriaus "biblioteka" susidėjo iš atsivežtos vienos dėžutės jam brangiausių išlikusių knygų bei rankraščių, paskui skubiai gausėjo naujais leidiniais ir lietuviška spauda. Šienos pasipuošė šeimos paveikslėliais ir pirmiaisiais anūkių tapybiniais kūrinių, kuriuos savieji ir mes svečiai

tada vadinome labai įdomiais.

Vasaromis čia buvo tvankoka, vietos vis labai maža, bet būta ir vieno pertekliaus, -- tai nuolatinio triukšmo. Kambariuose ar kiemelyje vaikų krikštavimai ir peštynės, o gatvėje automobilių, sunkvežimių ir tramvajaus nesiliaujančios simfonijos. Sankryža buvo dviejų didelio ir nuolatinio judėjimo gatvių vieta, kur, lyg užburta, dažnai įvykdavo susisieki mo pabūklų katastrofos. Ir kai ne kartą ausis perverdavo dviejų metalų susikabinimo gąsdinantis sutraškėjimas, netrukus dar tu

lyčiomis ir kitais matomais bei nematomais paskutiniaisiais patar navimais šios žemės kelionėje...

Jeigu čia visa tai bandžiau nupiešti ir jeigu man teisingai būtų padarytas priekaištas, kad nupiešiau neproporcingai plačiai savo temos apmatų rėmui, tai tik dėl to, kad norėjau pasekti žinomąjį Goethės patarimą: kas nori kūrėją suprasti, turi nuvykti į kūrėjo šalį...

Aš buvau toje "šalyje" ir daug daug kartų buvau jos šalies kempelyje, kur savo senatvės

Kiekviena proga, net ir pobūviuose, M. Biržiška išnaudodavo ką nors paskaityti....

rėdavi išklauyti patruliuojančios policijos automobilio signalų ar atskubančio sanitarinio sunkvežimio sirenų ilgą spie gimą.

Ir viso vaizdo spalvingumui par ryškinti dar būtų galima pridėti, kad visai čia pat, vos už bloko nuo tos vietos, kur Biržiškos buvo "pasiruošę pradėti iš naujo gyvenimą", driekėsi nuo seno Washingtono bulvarė anuomet įsikūrusios ir gerai veikiančios visų stambiausių Los Angeles graborių įstaigos su savo kop-

paskutiniame vingyje sustojo mūsų įžymusių kultūros kūrėjas ir jos darbštus tyrinėtojas. Jis čia sustojo ne visai trumpai, o per pusę dešimtmečio ir "iš naujo gyvenimą pradėjo" sąlygomis bei aplinkybėmis, kurios, švelniaiariant, buvo toliausios nuo palankių bet kokių moksliniam ir žurnalistiniam darbui ar net iš viso užtarnautam senatvės poilsui.

Į pietinę Kaliforniją kasmet iš rytinių ir šiaurinių kraštų persikelia dešimtys tūkstančių senųjų

amerikiečių amžinos ir švelnios vasaros klimato praleisti savo amžiaus likučius. Tik tokie pensininkai persikelia ne tik su didesnėmis ar mažesnėmis pensijomis, bet dažniausia dar ir su apčiuopiamomis santaupomis. Mūsų veteranas naujai savo buities pradžiai atvyko be nieko, ir jei, bebaigiant savo amžiaus septintąjį dešimtmetį, dar ko buvo galima laukti, tai tik paskubinti sutartį su Washingtono bulvario laidotuvių koplyčių verslininkais...

Bet įvyko kitaip, ir tai ne kartą stebino ne mane vieną. Įvyko ne pagal Goethės nurodymą savoką, o greičiau priešingai: kūrėjas nesutapo su savo nauja šalimi, ir nauja šalis bei slėgianti jos aplinka, nepalankiausios asmeninio gyvenimo aplinkybės nepaveikė jo žlugdančiai. Čia kaip tik dar kartą, kaip ir per visą jo ankstyvesnį gyvenimą, išryškėjo nepaprastas jo asmenybės stiprumas ir lietuvių žemaičio charakterio kietumas.

Tvirta moralė, valia iki galo atlikti savo pareigą, dvasinės vertybės nugali ir sunkiausias kliūtis.

Vos čia persikėlęs, Mykolas Biržiška bematant atšilo, atkuto, pagyvėjo, net fiziškai atrodė sustiprėjęs ir iš karto įsijungė į margiausią Los Angeles lietuvių kolonijos gyvenimą. Čia tartum prasidėjo jo antroji ar trečioji jaunystė.

Savo būdo polinkiais visada jis buvo, kaip amerikiečiai sako, labai socialus ir "joineris". Lietuvoje jis už tai kartais patekėdavo net į humoro skiltis laikraščiuose, nes buvo daugiau kaip trijų tuzinų organizacijų valdybose ir dažniausia vis pirmininku. Be-

ne apie 1935 metus, pajutęs per didelę tokio visuomeniškumo našta, per daug suėdančią jo laiką tiek privatiniam gyvenimui, tiek tiesioginiam mokslo darbui, kartą jis net per spaudą pareiškė, kad jaučiasi esąs priverstas pasitraukti iš visų pirmininkavimų ir valdybų.

O čia jis ir vėl tuojuo buvo kviečiamas ar ir pats ateidavo į visokius lietuvių draugijų ir sambūrių susirinkimus, pobūvius, vakarus, piknikus ir į kiekvienas svarbesnes ar ir mažiau svarbias lietuvių iškilmes. Tik pirmininkysčių, net ir labiausiai prašomas, jau griežtai kratėsi (ir vis dėlto per du paskutinius savo gyvenimo metus dar buvo vienos organizacijos, Los Angeles LRS skyriaus valdybos aktyviu pirmininku). Bene labiausiai į jį vis traukė jaunoji karta, ir su malonumu jis skubėdavo į skautų, studentų pobūvius, į lituanistinės mokyklos darbus bei parengimus ar tėvų bei jos rėmėjų pasitarimus.

Dar negausioje Los Angeles lietuvių kolonijoje jis rado maždaug tiek pat įvairių draugijų, apie tris tuzinus (kiek kadaise tųjį Lietuvoje, iš kurių valdybų jis buvo priverstas pasitraukti), naudingų ir reikšmingų ar ir visai beprasmiškų, įsteigtų gal daugiau tik mūsų kartais mėgiamo super organizacinio žaismo kaprizais. Bet jis buvo prirašytas nariu ar bent aktyviai susirinkimuose reikšdavosi ir teisingų skyriu, ir pas inžinierius, ir apdraudų susivienijimuose, kultūros bei labdaros klubo, bendruomenės apylinkėje, lietuviškų namų nevienu statytojų barniuose, visų politinių sambūrių viešai rengiamose diskusijose. Gi Daugiųjų Menų Klu-

bas, kurio jis buvo vienu iš pradinį steigėjų, neturėjo labiau pareigingesnio nario, nepraleidusio nė vieno pobūvio ir vis raginusio dažniau juos ruošti, daugiau parengti įvairių paskaitų ir jas diskutuoti, -- o pobūvių programai pasibaigus ir perėjus prie kolegiskų vaišių stalo, jis čia gerai užvalgydavo ir saikingai dar pavilgydavo gomūrį, ne kartą namon išvykdamas jau visai vėlybais išnaktiais.

Silpnutės išvaizdos, dažnai skundėsi nuolatinio nuovargiu, ypač širdies negalavimais, atstuntą dešimtį einąs senukas, kai tik įsimaišydavo į jam įdomų reikalą ar jam įdomesnių žmonių būrį, pasidarydavo labai gyvas, įžvalgas, judrus, intelektualiai gilus, kūrybiškas, spinduliuojantis ir neįtikėtinais stiprus.

Galbūt tokiu jį padarydavo ir išlaikydavo tas intensyvus dvasinių, kultūrinių ir tautinių vertybių išgyvenimas, tas nuolatinis domėjimasis ir "sirgimas" visu tuo, kas tik buvo susiję su lietuvių tautos likimu, su jo kaip žmogaus įsisąmonintomis pareigomis ir idealais, be kurių gyvenimas jam, kaip gal ir mums visiems, būtų tapęs be turinio ir prasmės.

(Bus daugiau)

NAUJAI GAUTOS KNYGOS.

kurias galite įsigyti ar užsisakyti DIRVOJE:

Mano Viešnagė Amerikoje, Dr. Jonas Grinius — kaina 50 c.

Panevėžys — monografija — \$6.50.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(26)

Edas pastebi:

— Tik pažiūrėkit, kaip Justas susijaudinęs!

Justas valosi akinius.

— Keturiolikos metų ėmimai! Jūs atsargos karininkai dar nešaukiama, bet ką mes turime daryti, Robertai? Bet kur gi Kareelis?

— Apie tai čia ir pakalbėsime, vyrai. Sėskitės.

Atsiliepia Edas:

— Kareelis? Jis sako nematęs reikalo jokiems pasitarimams! Jis jau kraunasi savo kuprinę ir prašė visus pasveikinti. Vakare dar gal kiek pažais su vaikais, išsiverks ant žmonos krūtinės, o rytoj registruosis ir duosis rusų išvežamas.

Elfi pasipiktina:

— Nereikėtų tokiu tonu kalbėti apie žmogų, kuris savo šeimą myli ir turi paskutinį vakarą drauge praleisti.

Edas tik prasišiepia:

— Myli jis savo šeimą? Bailys jis yra, daugiau nieko! Jis pats visai negali apsispręsti. Toks jis buvo ir mokykloje.

— Vis tik Kareelis registruojasi ir stoja.

— Taip. Jis mano, kad negalės bėgti, nes rusai keršys jo šeimai. Suprantama, pagal sąrašus rusams lengva atsekti, kas nestojęs. O jis žioplų įsitikinęs, kad tuo galįs apsaugoti savo šeimą:

Justas pritaria:

— Dalinai taip. Visi galėtų nesiregistruoti ir smukti į miškus. Tada rusai keršytų artimiesiems ir vėl prasių skerdynės. Bet laikas mums eiti.

Justas nusikosi.

— Žinoma, geriau registruotis. Tada rusai mums nieko neprikliktų. Mes pasirodome mobilizacijos registracijos punktuose, užsiregistruojam ir paleidžiami namo. Rusai vistiek negalės išvežti.

— Kaip tai? — susidomį Herbertas.

— Visai paprastai. Šiandien suomių radijas pranešė, kad mūsų vyrai gali ramiausiai registruotis — rusai negalės nė vieno vyro išvežti. Esą, vokiečiai jau atkirtę Narvą, o pamarys vokiečių karo laivais užblokuotas. Galime ramiausiai registruotis.

Aš pažvelgiu į Justą:

— Ir tu tiki tokiom nesąmonėm?

Justas susierzina.

— Suomiai per savo radiją jau paskleidę daug klaidingų žinių. Bet jeigu tokiu svarbiu momentu, kada paskelbta mobilizacija, jie mums pataria be jokios rizikos registruotis užtikrindami, kad visi estų vyrai paliks savo žemę, tai žinoma jie nemeluoja! Juk jie negali apie 40.000 vyrų netiksliais pranešimais siųsti tiesiog į mirtį visai be jokios atsakomybės.

Julius pakelia galvą.

— Manau, kad Justas teisingai galvoja.

Herbertas tik patraukia pečiais.

— Nesutinku ir tuo visai netikiu! Mane tik stebina — kodėl suomiai turėtų meluoti? Ką tu manai, Robertai?

— Tik tiek tegaliu pasakyti, kad tokių vadinamų informacijų nė vieno žodžio nereikia imti už gryną pinigą. Aš tik stebiuosi jūsų žioplumu!

Justas atakliai pasipriešina:

— Kiekvienu atveju — aš vistiek einu. Ne dėl to, kad rusai mane kaip rekrutą išvežtų, bet išleistų namo.

— O tu, Juliau?

— Aš taip pat, Robertai. Gal Justas ir teisingas. Blogiausiu atveju — su manim drauge bus dar 40.000 vyrų.

Edas sviedžia pykę ant stalo,

— Ne! Vienu mažia! Aš nesiregistruoju. Žinau vieną landynę, kur galėsiu pasislėpti. Aš nesiduosiu tremiamas prie kanalų statybos arba apkasų, kaip kad jūs, šlaipios mazgotės!

Herbertas ramiai klausia:

— Kam taip šaukti, Edai? Tegu jie daro kaip nori.

Kiekvienas iš mūsų pats apsisprendžia. Man judvieju gaila, Juliau ir Justai!

Aš užmerkiu akis ir galvoju apie Kareelį. Jis yra gamtos mokslininkas, bet apie gyvenimą gamtoje neturi mažiausio supratimo. Kiekvienas gyvulys budi ir saugo savo šeimą. Gyvulys uostinėja, apibėga aplink savo lauzą bandydamas atidengti pavojų. Kiekvienas bandos vadas — ar tai būtų eržilas, ar bulius arba ožys rūpinasi savo didžiule šeima. Kiekvienas paukštis pakyla aukštai į orą, kad iš tolo pastebėtų pavojų. Bet Kareelis? Jis susigūžia, bando slėptis, užsikemša akis, ausis ir nosį. Ne! Kareelis nėra šeimos globėjas ir jos nesaugo. Jis kantriai laukia mirtino smūgio arba kaip avinėlis leidžiasi vedamas į skerdyklą, savo šeimą palikdamas Dievo valiai — ir rusų.

Kurį laiką trunka tylą. Lauke temsta. Julius atsisoja.

— Na, likit sveiki, bičiuliai. Gal greit vėl pasimatysime!

Pajuda ir Julius.

— Iki pasimatymo, draugai. Rytoj vakare susitiksime!

Greit išeina ir Edas su Herbertu. Elfi klausia:

— O tu, Robertai, registruotumeis, jeigu būtum pašauktas?

— Jokių būdu, Elfi! Niekad nepasiduosiu rusų mobilizacijos potvarkiams. Jau geriau žūti!

★

Gatvėse vyrai su kuprinėmis. Jie mažiausiai tiki, kad bus vežiami į Rusiją. Perdaug jie pasitiki suomių radiju! Ši lengvabūdiška informacija per keletą valandų plačiai pasklido, ir vyrai laikosi jos, kaip išsigelbėjimo. Bet kas kitas belieka jiems daryti. Miestas apsuptys raudonarmiečių ir enkavedistų. Nėra ir kalbos apie pasitraukimą iš Talino. O ant kiekvieno gatvės kampo nuolat kontroliuojami dokumentai. Karo tarnybai tinka vyrai tuoju pristatomi surinkimo punktuose, gi vyresnieji vyrai ir moterys ir net jaunuoliai pakraunami į sunkvežimius ir išvežiami užmiestini prie apkasų. Labiausiai kenčia šeimnininkės. Jos neturi jokių atleidimo dokumentų iš įmonių ar įstaigų, bet gi joms reikia apsipirkti — ir taip patenka rusams į rankas.

(Bus daugiau)

IŠKILMĖS JŪRŲ SKAUTIJOS STOVYKLOJE

Šeštadienį, rugpjūčio 23 d. įvyko oficialus stovyklos atidarymas. Netikėtai, nuo pat ryto, ėmė dulkėti keliai, burgzti automobiliai, ir iš jų risti svečiai. Stovyklaujančių tėvai, mažesni broliai ir seserys, draugai bei pažįstami užplūdo "Vaivą" ir "Poseidoną". Stovyklautojai vos spėjo lovas pasikloti...

Laimė, viskas iš anksto buvo sutvarkyta. Sesių pastovyklėje stūksojo išdidūs vartai (ši kartą be brolių pagalbos pastatyti), rajonas aptvertas stulpine tvora, papuoštas vėliavos stiebas, aukuras, kryžius, ištempti tinklai, koplytėlė, palapinių prieangiai ornamentuoti (net ir sesės vadovės kažkokiais neaiškiais grybais bei "šluotom" apsikaisė), skelbimų lenta įdomiais pūvėsiais aprašyta... O prie vartų -- anapus juokų lenta, o šiaurės -- staliukas su svečių knyga ir dailiai besišypsanti budėtoja.

"Poseidono" rajonas virto laivo deniu, su skambalu, vėliavų bei vimpilų stiebais ir įmantriai ištemptais lynais. Į dieną, be komendanto leidimo, niekam nevalia įeiti. O jau, neduok Dieve, nesaliutuot vėliavos!... Dėnyje tvarka, kaip tikram laive. Budintis skautas kas valandą iškilmin-

gai atžymi laiką, padauždamas skambalą... Ir gražūs, tie mūsų broliai, baltose uniformose, kad juos kur galasi...

Stovyklos kapelionas, tėvas Raibužis, taip pat pasitempė, -- din-

Jūrų skautų stovyklos viršininkė D. Lukošienė domisi Dirva. P. Petručio nuotrauka

go šiukšlės už bažnyčios, įsiviešpatavo tvarka ir švara. Jo rankų darbo koplytėlė verta tikrai didelio dėmesio, nes retai kur taip stilingą ir meniškai atliktą kūrinių galimą užtikti. Pati bažnyčia taip pat pasipuošusi niekad nevargstančio kapeliono ornamentais.

Tad tokį išorinį vaizdą stovykloje rado atvažiuosieji.

Atvažiuo gi ir labai dideli vada -- pats didžiųjų didžiausias j. sktn. H. Stepaitis, j.v. sktn. A. Aglinskas, sktn. Laurinavičienė, Indianos "Palangos" laivo vadė sktn. A. Gasnerienė, Chicago "Vaivos" laivo vadė gnt. D. Baltamonaitienė, j. sktn. A. Levanas, senj. G. Reklaitis ir aišbės kitų.

Smagu, kad toks gausus būrys mus aplankė, tačiau bene visų smagiausia sulaukus mielos sesės sktn. Plaušnaitienės, mūsų prieteliškos Kernavės atstovės! Kaip visada, kernavietė neatvyko tuščiomis. Ši kartą Chicago "Juodkrantės" ir "Baltijos" tuntu gavo ypatingai gražią, vertingą ir prasmingą dovaną -- didelį gintarinį laivelį, iškeltą dar didesniame gintaro gabale. Sesė Plaušnaitienė, įteikdama dovaną, paaiškino, kad tasai laivelis tik ką atkeliavo iš Lietuvos... Net graudu ir taip keistai šilta širdyje pasijuto, supratęs, kaip sesės kernavietės mus myli! Ačiū už neįkainojamą dovaną, ačiū už seseriškumą!

Beje, ilgai sesių pastovyklėje buvo neaišku, kodėl dvi štabo sesės Dalia ir Rūta kirto, sunkiai kalnu vilko ir sodino (be to, dar nuliūzusias šakas vinimis prikalinėjo) visai sausą medį rajono vidury? Pasirodo, tai buvo stovyklos viršininkės D. Lukošienės pasilaptingas prašymas... mat, ji atvežė lauktuvių -- saldainių, kuriais tas sudžiuvėlis tapo apkalbinėtas...

Tai gi, šeštadienis praskrido stovyklautojams besišnekučiuojant su atvykusiais, o vadovams besvarstant labai svarbius reikalus Jūrų Skautijos Vadijos suvažiavime.

Vakare buvo lauzas. Jaunimas pasistengė netik skambiau sudainuoti, bet ir geresnius vaidinimus parodyti. Ypatingai žiūrovus sužavėjo chigagietės atdarys, linksmai pavaizdavošios paukštelių vestuovės. Jų kraičio vežimas -- tikras šedevras!

Toliau sekė dar du paminėtini vaizdėliai, kuriems vadovavo Chicago "Juodkrantės" tunto meno vadovė gnt. D. Bylaitienė. Sesės Bangos (Chigagietės Žuvėdros) įscenizavo "Vaivos, Straublio ir Perkūno" padavimą, pagal Sofijos Kymantaitės Čiurlionienės tekstą. Čia taip pat apsieita su minimaliomis kostiumų užuominom, o rimuotas, skambus autorės žodis nuaidėjo tikru jaunatvišku nuoširdumu. Viršmedžių pakilusi vaivorykštė (jai apšviesti buvo panaudotos visų stovyklautojų kišeninės lemputės) užbaigė vaizdėlį tikrai įspūdingai. Sesės Bangos įprasmino ir visiem nejuokiomis paaiškino "Vaivos" reikšmę.

Sesės Gelmės (Chigagietės) pasirodė su linksmu ir šiose dienose visiem skautam prasmingu vaizdėliu "Gužučio ir Gervės piršlybos". Lakus K. Borutos tekstas, paremtas lietuvių liaudies pasaka, įdomi improvizacija, skėčių simbolika, garsų efektai (stuksenimai į langą) įrodė, jog sesės juodkrantietės yra gabios visur -- ir vandeny, ir sporte ir pasirodymuose.

Be abejo, lauzo pasisekimas

Jūrų skautų stovyklos stovyklautojai.

L. Knopfmillerio nuotrauka

Juodkrantės tunto tuntininkė D. Lukošienė priima brangią dovaną-gintarinį burlaivį. Nuotraukoje: R. Kuprevičienė, Plaušnaitienė ir Lukošienė. L. Knopfmillerio nuotrauka

-- tai sesės sktn. Aldonos Gasnerienės nuopelnas, kuri yra nepamainoma lauzavėdė, savo linksnumu, balsingumu ir sumanumu visad net ir didžiausius žiuvautojus išjudina, ir jos pravestas lauzas yra skambus, linksmas ir tikrai skautiškas, kaip patį sesė Aldona.

Naktį iš šeštadienio į sekmadienį dar vyko nepaprasti dalykai: jūrų skautų ir budžių išdžiai. Tačiau jie yra tokie paslaptiniai, kad negalima apie juos pasakoti...

Sekmadienis prasidėjo visu iškilmingumu. Iškilmingos pamaldos, iškilmingas žygiavimas, iškilmingi vėliavų kėlimai, iškilmingos kalbos, iškilmingas paradas, kurį priėmė vyriausias vadas j. sktn. H. Stepaitis.

Toliau -- iškilminga eisena su vainiku prie vandens. Broliai ir sesės, vadovai ir svečiai -- visi susikaupę įspūdingam žuvusiųjų pagerbimui, kurių prisiminimui jauniausioji atdarys, tik vakar davusi įžodį, nuleido ežerą vainiką. Tikrai jaudinantis vaizdas: ežerą plaukia laivai, rikiuojasi burlaiviai, broliai nusiima kepures, irklautojai gerbia irklais, tėvas Raibužis kalba maldą... vainikas grimsta dugnan...

Ir vėl iškilmė: brolių įžodis. Kaip tikri jūrininkai, vėliavą būčiuoja prie vandens, pasižadėjamą vykdo uoste...

Po to sekė vandens varžybos: ir plaukimas, ir irklavimas, ir buriavimas!... Kiek įtampos stebėtojams! Kiek džiaugsmo laimėtojams! Kiek sielvarto nugalėtiesiems! Per stovyklą nuskamba džiaugsminga žinia, kad jūrų skautijos reprezentantai broliai v.v. Julius Butkus ir v.v. Linas Jurčys selvingai pasiekė Bostoną baigę 2000 mylių kelionę burlaiviu ir randasi pakeliami į stovyklą... Prasideda nekantrūs lauk-

Tik rytojaus rytą, tuo po mišių, Juliaus ir Lino nudegę veidai švystelėjo stovykloje. Džiaugsmas kilo neapsakomas! Visi sveikino, visi šaukė, visi spaudė rankas, visiems buvo nepaprastai linksma. Linksma ir išdidu, kadangi drąsiausieji iš visų lietuvių skautų atvyko į mūsų stovyklą, nes jie yra mūsų broliai, mūsų budžiai!

Tuo tarpu pastovyklėje reikėjo pakelti vėliavas, tad merginos pasiūpėjo Liną, o vyrai -- Julij, ir tą dieną, atrodė, ir vėliavos linksniau plazdėjo, kai abu didvyriai saliuotavo joms, beklančioms į dangaus mėlynę.

Lietuvių jūrų skautija yra tikrai laiminga, savo tarpe turėdama tokius drąsius brolius. Ypač laiminga yra Chicago, nes jiedu yra nepamainomi jaunimo vadovai.

Džiaugdamiesi pasisekusia keilione, linkime broliams Julijui ir Linui dar geresnio vėjo žiemos darbuose Chicagoje -- kad jų patirtis ir žinios būtų perduotos jaunesniems broliams ir sesėms, kurie tikrai daug iš narsųjų būriuotojų turėtų išmokti.

Sesė Vaiva

Trys didieji... Stovyklos viršininkas Vengianskas, jūrų skautijos vadas H. Stepaitis ir vandens užsiėmimų vadovas L. Knopfmilleris. P. Petručio nuotrauka

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by V. O. Vneshepositorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Ave. AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th St. CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave. EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Ave. DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant St. CH 9-6245
- BOSTON, Mass. — 271 Shawmut Ave. LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 W. Broadway 268-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 322 Fillmore Ave. TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Ave. VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N. W. GL 8-2256
- HARTFORD, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave.

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Ave. RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Neppenhau Ave. GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th St. FO 2-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave. BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main St. MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market St. GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St. HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2676 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John St. PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury St. SW 8-2868

Tel. 233-8030, 246-0215

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE. Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey	5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas	5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška	5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98
5. NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
6. METAXA. Graikų brandy, 90 proof	5th \$5.75
7. VAT 68 SCOTCH Whiskey	5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine	5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Jonas Rūtenis

NEW YORKO ŽMONĖS, DAIKTAI IR IDĖJOS

Seniausias ir bepertraukos gyvuojaš sporto klubas LAK -- Lietuvių Atletų klubas, šiais metais švenčia savo gyvavimo ir veiklos 60 metų. Tai bene seniausias lietuviškas sporto klubas pasaulyje. Įsteigtas ir registruotas NY 1903 metais. Visos išsklaidos dėl susidėjusių aplinkybių atidedamos sekantiems metams.

LAK -- dabartiniu metu turi apie 50 narių rėmėjų - veikėjų ir apie 160 jaunimo, kuris susipietęs šešiose futbolo komandose, kurios visos jau eilę metų dalyvauja vokiečių lygos varžybose, o be to mankštos, plaukimo, lengvosios atletikos, teniso, krepšinio ir šachmatų sekcijose. Klubui sekmingai, jau eilę metų, vadovauja sporto darbuotojas A. Vakselis.

Jaunimui linkėtina gero vėjo, o senimui, kurių yra dar keli to klubo steigėjai -- nuoširdus ačiū lietuviybės išlaikymo dirvoje.

ŠALIA veiklių ir net į tarpautinę areną iškilius NY lietuvių - moterų, šiomis dienomis, savo gyvavimo pradžia, šeimyninių pobūviu su menine dalimi, rodo ir naujai įsikūręs DL Kunigaikštienės Birutės skyrius, jungiąs buvusių karių šeimas.

DŽIUGU paminėti, kad Amerikos filmų festivalyje didžiajame

New Yorko Lincoln centre Adolfo Mekas su savo filmu Aleliuja Kalnams susilaukė užtarnauto dėmesio, tiek atsilankiusiųjų skaičiumi (filmos žiūrėjo 1200 žmonių) tiek didžiosios NY spaudos.

RUDUO, Parengimai ims dygti kaip grybai po lietaus. Primintina, kad norint ne tik parengimo bet ir dalyvių -- parengimus reikia paruošti, tai viena ir labai svarbi sąlyga, kitaip iš to nieko neišeis ir rengėjai bereikalo vėl kaltins lietuvių, kad jis miega. Visi mes gyvi ir gajūs, bet užtat ir parengimo mums reikia paruošto, o ne taip sau susikombinavusio, su kopūstais ir dešrelėmis kalambūro.

ŽODIS APIE ŽURNALĄ KARYS

Nepriklausomoje Lietuvoje žurnalas Karys buvo skirtas Lietuvos kariuomenės kareiviams. Šiandien, visai pavergtai lietuvių tautai tapus kareiviais, kovoję už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę, Karys tampa visų lietuvių kovos dvasią budinančiu veiksmu. Dabar Karys, daugiausiai pasikliaudamas garbingosios Lietuvos istorijos pavyzdžiais, bando lietuvių sąmonę išlaikyti budrią ir kovingą.

Istorinių įvykių sukakčių šviesoje -- Karys talpina išsamias istorines studijas ir apžvalgas. Kai kam gal tai atrodo arhajiški ir atgyventi dalykai, sėmimasis stiprybės iš praeities, ypač dabar, šiame erdvės amžiuje. Taip galvojantiems, žinoma, ir Lietuvos Laisvė ir Nepriklausomybė arhajiški dalykai ir todėl net su užsispyrimu įrodinama, kad dabartinėje Lietuvoje ir gėra ir pažangų ir miela...

Dalgininkai, 1863 m. sukilėliai, šiandieniniu mastu, kurių žygis ir troškimas, Dr. Sruogienė, pasakojame Kario numerį išsamiai aprašo -- tikrai arhajiški ir naivūs, bet jų troškimai tebėra gyvi, reikšmingi. Praeities

VIRŠUJE: Senas čiuurlioniečių bičiulis kun. Gureckas rugs. 29 d. Čiuurlionio Ansamblio nariams perdavė popiežiaus palaiminimą -- aktą. Nuotraukoje čiuurlioniečiai su svečiais savo namuose.

V. Plodžinskio nuotrauka

stiprybė, tokia vaizdi, kurią vargu ar kovojantis už savo gimtosios šalies arimus lietuvis gali likti nepaveiktas, kad ir šiame erdvės amžiuje.

Telieka Kariui palinkėti ištvėrmės ir jėgos budinant lietuvių -- o pabusti mums dar daug kartų reikia, nes daugelyje atvejų tik dedamės esą kovotojais, bet esmėje tik tupinėjame ir šnekame...

Dera, atrodo, žurnalo Karys užsimojimus visokeriopai paremti ir iškelti.

TORONTO

• Maironio vardo šeštadieninės mokyklos tėvų metinis susirinkimas buvo sukvietas rugsėjo 29 d. Mokyklą liečiančiais klausimais pranešimus padarė mokyklos vedėjas J. Andriulis, tėvų komiteto pirm. L. Šeškus, kasininkė J. Empakerienė, revizijos komisija pirmininkas M. Abromaitis ir mokyklos tarybos pirmininkas Tėvas Placidas OFM. Iš pranešimų paaiškėjo, kad be tėvų, kurie mokėjo mokesčių nuo šeimos po 15 dol. už vaikus lankančius mokyklą, dar prie mokyklos išlaikymo yra prisidėję visa eilė organizacijų ir net pavienių asmenų. Iš jų stambesnieji aukotojai: Prisiškelimo parapija -- 1000 dol., Lietuvių kredito kooperatyvas Parama -- 1000 dol., Šv. Jono Kr. parapija -- 755 dol. Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkė -- 250 dol. ir kiti mažesniais sumomis.

Šiais mokslo metais mokesčiai už mokslą nustatytas 20 dol. šeimai. Mokyklą lankančių vaikų yra užregistruota virš 550 ir todėl dalis mokinių dėl nepakankamų patalpų, turėjo būti perkelti kitur. Dėl kai kurių mokytojų nepakvietimo šiais metais dirbti mokykloje, buvo paaiškinta, kad mokytojų šiuo metu čia baigusiu ir bebaigiančių seminarijas esama pakankamai. Buve pakviesta jaunesnių.

Tarybos pirmininko rūpesčiu tėvų komiteto sastatas buvo sudarytas iš anks-

Jacquelyn Mayer, buvusi Miss Ohio ir Miss America 1963 metais, įsijungė į Ohio Bell ir savo "balsu ir žypsena" dalyvaus tos bendrovės skelbimų ir populiarinimo darbe.

to. Į jį įėjo: L. Šeškus -- pirm., Kalinauskas -- sek., Kulikauskienė -- kasininkė, Jagelienė, T. Zaleckienė ir Kvedukas -- parengimų reikalams. Revizijos komisija palikta ta pati.

Eilnamuose reikaluose iškelta sumanymas, kad patalpų klausimu būtų pamėginta kreiptis į švietimo valdybą, kuri galbūt sutiktų leisti ne darbo metu pasinaudoti bet kuria valdžios mokykla.

(pv)

BOSTON

• Bostono P. L. Moterų Klubo rengiama madų paroda jau netoli -- ji įvyks spalio mėn. 20 d., 4 v. p. p. Lietuvių Piliečių Klubo III a. Auditorijoje, So. Bostone.

Parodoj sutiko dalyvauti dvi Bostono žinomos drabužių meno specialistės -- p. Gražina Danasienė ir p. Regina Leveckytė, abi dir-

bančios savo srity. Be jų dalyvaus visa eilė jaunų ponijų bei panelių, mėgstančių ir sugebančių siūti sau drabužius, būtent: A. Ausiejienė, R. Ausiejūtė, O. Adomavičienė, Auštrienė, J. Barūnienė, A. Barūnaitė, D. Eikienienė, Jūra ir Giedrė Galinytės, M. Gineitienė, A. Gineitytė, D. Ivaskienė, F. Izbickienė, G. Karosaitė, S. Kriščiūkaitytė, I. Laurinaitienė, I. Manomaitienė, T. Paliulytė, R. Veitienė, E. Valiukonienė.

Rugsėjo 19 d. valdybos narė J. Lapsienė sukvietė pas save madų parodos dalyvių pasitarimą, kuriame buvo aptarta, kiek ir kokių rūbų bus parodai pagaminta. Visos ponios jau projektuoja ir siuva šio sezono rūbus. Iš pasikalbėjimo su parodos dalyvėmis atrodė, jog madų paroda bus gausi ir įdomi. Šiame pasitarime taip pat dalyvavo aktorė Aleksandra Gustaitienė, ku-

ri savo įdomiomis mintimis ir patarimais pakėlė visų nuotaiką. Klubo valdybos atstovė J. Lapsienė pakvietė p. A. Gustaitienę praves-ti spalio 20 d. madų parodos programą.

J. L.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Talka Eglutei

Danutės Augienės rūpestis EGLUTES reikalais pasiekė ir tolimąją Los Angeles koloniją. Į jos šauksmą atsiliepė rašytoja Alė Rūta, kuriai dideliu entuziazmu į talką atėjo E. Dovydaitytė, D. Narbutienė ir V. Mažeikienė. Buvo suorganizuotas Eglutės tautos komitetas, į kurį be minėtų ponijų dar įėjo: J. Ažuolaitis, red. Bern. Brazdžionis, inž. J. Jodelė, dr. J. Jurkinas, J. Kojelis, D. Polikaitienė ir LB apyl. pirm. A. Skirius.

Visam tautos darbui vadovavo Alė Rūta.

Telkiant Eglutei aukas, buvo kreiptasi į Los Angeles lietuvių organizacijas. Atsiliepė trys: ALB Los Angeles apylinkė -- 25 dol., DLK Birutės D-ja -- 10 dol. ir LRKSA -- 5 dol. Iš pavienių asmenų aukų pa-

rinko Alė Rūta, E. Dovydaitytė, D. Narbutienė ir V. Mažeikienė. Atsirado aukotojų, kad ir ne taip didelė sumom, kurie suprato didžiąją šio vaikų laikraščio misiją ir ją parėmė.

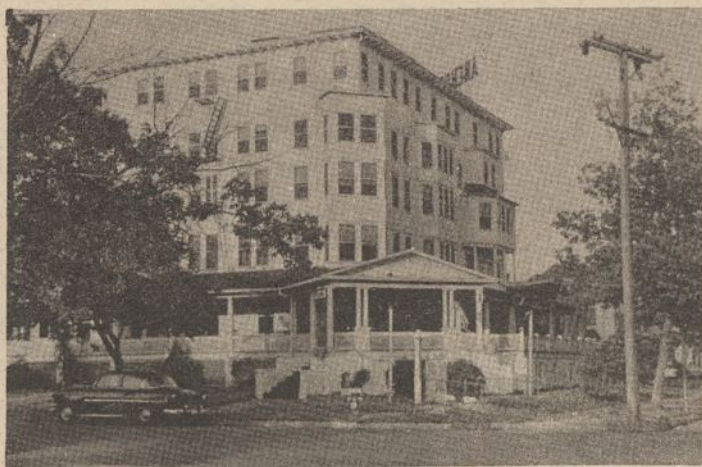
Eglutei paremti jau pasiūsta 88 dol.

Su šiuo aukų vajumi Eglutei paramos organizavimas dar nesibaigė. Lapkričio 10 Los Angeles moksleiviai ateitininkai ruošia viešą vakarą, iš kurio gauto pelno vėl bus paremtas šis lituanistiniam ugdymui labai reikalingas vaikų laikraštėlis. Intensyviai ruošiamasi pastatyti L. Dovydeno "Pabėgėlių Rapsiuką".

j. k.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Šiai įmonei vadovauja ir greitai patarnavimus atlieka, turį daugelio metų siuntinių siuntimo srityje patirtį, EDVARDAS ŽUKAUSKAS ir VYTAUTAS ŽUKAUSKAS.

Kalėdiniai maisto siuntiniai iš JAV ir Danijos dabar siunčiami pigesniais kainomis.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

32 paveikslai už \$17,000

Dail. Adomo Galdiko labai vertingi keturi aliejaus darbai vakar pasiekė Clevelandą. Iš viso parodoje bus išstatyta 32 paveikslai 17.000 dolerių vertės.

Oficialus parodos atidarymas įvyksta šį sekmadienį, spalio 6 d., 4 val. p. p., Čiurlionio ansamblio namuose, į kurį atvyksta pats dail. prof. Adomas Galdikas iš New Yorko.

Paroda susidomėjimą yra didelis net amerikiečių tarpe. Cleveland Press dienraštis atspausdino stambiomis raidėmis pranešimą apie šį meno įvykį. Meno kolekcionieriai ir kritikai taip pat aplankys parodą.

Kad išvengus spūsties, sekmadienį paroda bus atidaryta lankymui nuo 1 val. p. p. Šiokiadieniais lankymo valandos nuo 5 val. vak. iki 8 val. vak.

Į oficialų parodos atidarymą ir prof. A. Galdiko pagerbimą kviečiami visi Clevelando lietuvių kolonijos nariai.

• Studentų kavinės atidarymas Čiurlionio Ansamblio namų rūsyje įvyks šį šeštadienį, spalio 5 d., 8 v. v. (ne sekmadienį kaip buvo skelbta). Lietuvių Studentų Sąjunga kviečia lietuvius atsilankyti ir pabendrauti su jaunimu. Įėjimas į kavinę iš kiemo — 10908 Magnolia Dr.

Balfo susirinkimas

Balfo 55 skyriaus valdyba šaukia šio skyriaus narių metinį susirinkimą spalio 6 d., sekmadienį, 11 val. 30 min., tuojau po lietuviškų pamaldų. Naujos parapijos salėje.

Darbotvarkėje skyriaus valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, klausimai ir sumanymai.

Į susirinkimą maloniai prašome atsilankyti ne tik narius, bet ir visus lietuvius, kuriems rūpi Balfo reikalai.

PARDUODAMAS NAMAS

Prie E. 185 gt., naujas, 2 šeimų, mūrinis. 18702 Maskoka. Teirautis vakarais tel. HE 1-6738. Apžiūrėti šeštadieniais ir sekmadieniais. (113, 114, 115)

Naujosios lietuvių parapijos Clevelande berniukų choras, kuriam vadovauja R. Brazaitienė, globojamas ALRK Moterų Sąjungos 36 kuopos. Spalio 27 d. Kristaus Karaliaus šventėje per lietuviškas pamaldas 10 val. bus proga išgirsti to choro giedojimą. J. Garlos nuotrauka

Vytauto Jablonskio netekus

Vytautas Jablonskis, Nepr. Lietuvos aviacijos majoras, baigęs karo mokyklos pirmąją laidą, kalbininko Jono Jablonskio (Rygiškių Jono) sūnus, š.m. rugsėjo 25 d. mirė Clevelande.

1963 m. rugsėjo 25 d. 8 v.v. nuo širdies smūgio Clevelande mirė Lietuvos Karo Aviacijos atsargos majoras Vytautas Jablonskis, gimęs 1899 m. vasario

16 d. Talline, kur jo tėvas, žymusis kalbininkas Jonas Jablonskis, išstremtas iš Lietuvos mokytojų.

1917 metais Vytautas baigė su aukso medaliu lietuvių gimnaziją Voroneže (Rusijoje).

1919 metais balandžio 8 d. jis įstojo savanorių į Lietuvos Karo Aviacijos mokyklą, kurią baigė tą pačią metų gruodžio mėn. ir tapo pakeltas į leitenanto laipsnį.

1920 m. spalio mėn., kaip oro eskadrilės karo lakūnas, aktyviai dalyvavo kovose prieš lenkų generolo Želigovskio kariuomenę ir parodė daug drąsos ir sumanumo, kai sugedus motorui buvo priverstas nusileisti priešo pušėj, sekmingai su žvalgu ltn. Šabanavičium peršliaužė į savąją pusę.

Būdamas labai gabus, aukštos inteligencijos vyras, puikus lietuvių kalbos žinovas, Vytautas nepaprastai daug prisidėjo nuatant lietuviškus terminus karinėje, techninėje ir kultūrinėje srityje.

Oro fotografijos srityje tapo žymiu autoritetu ir daug pasidarbavo vystant ir tobulinant Lietuvos Karo Aviacijos foto tarnybą.

1925 m. buvo komandiruotas į Prancūziją, kur baigė 6 mėn. oro fotografijos kursų Versalyje.

1926 m. vėl buvo siųstas į Prancūziją -- į aukštąją karo aviacijos mokyklą Versalyje, kurią sekmingai baigė 1929 m.

1930 m. pakeltas į majoro

laipsnį.

1933 m. dalyvavo pagarsėjusiame lietuviškos eskadrilės skridime su 4 savais ANBO, gen. A. Gustaičio konstruktoriaus lėktuvais apie Baltijos jūrą: aplankė Latviją, Estiją, Suomiją ir Švediją.

1934 m. Vytautas Jablonskis buvo paskirtas aviacijos foto tarnybos viršininku. Šias pareigas jis ėjo iki 1940 m. kai dėl širdies ligos turėjo išeiti į atsargą. Kariuomenė buvo apdovanotas 10 m. Nepriklausomybės medaliu, Savanorio kūrėjo medaliu, Gedimino ordinu ir Pilno Sparnų garbės ženklu.

1944 metais pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir apsigyveno Clevelande.

Virš 11 metų Vytautas sunkiai sirgo širdies liga ir jo paties žodžiais galėjęs judėti tik "pirmu ir antru bėgiu". Del tos priežasties jis nedaug begalėjo pasireikšti visuomeniniame gyvenime.

Su giliu liūdesiu velionies žmona, giminės, jaunystės draugai ir Clevelando ramovėnai palydėjo Vytautą į Lakview kapines, minėdami šį nepaprastai gabų, didžiai išsilavinusį, bet gyvenimo smūgių neišvengusį Lietuvos karį. (vš)

Ed. Katalinas perrinktas į Clevelando miesto tarybą

Laimėjus virš 50% balsų daugiau už sekantį kandi-

KVIEČIAME VISUS ATsilANKYTI Į
CLEVELANDO SKAUČIŲ TĖVŲ
KOMITETO

MADŲ VAKARĄ-BALIŲ,

KURIS ĮVYKS
1963 M. SPALIO MĖN. 12 D.
Šv. Jurgio parapijos salėje.

PO PROGRAMOS ŠILTA VAKARIENĖ SU GĖRIMAIŠ. ŠOKIŲ METU GAUSUS BUFETAS IR
GAIVINANTIS BARAS.

Skaučių Tėvų Komitetas

datą, Ed. Katalinui jau atpuola rinkimai lapkričio mėn. ir jis laikomas išrinktu sekančiai kadencijai.

Jonas Nasvytis, pirmą kartą išėjęs į rinkiminės kovos lauką, taip pat parodė didelę energiją ir privertė favorizuojamą slovėnų kandidatą smarkiai pasitempti. Tačiau balsams susiskirsčius tarp 6 kitų kandidatų, J. Nasvyčiui teko likti antruoju kandidatu, surinkus virš 400 balsų. Laimėjęs rinkimus Banko gavo virš 2000 balsų.

Paskutinės sezono varžybos

Šį savaitgalį, spalio 5-6 d. įvyks 1963 Clevelando LSK žaibo Lengv. Atletikos Pirmenybės, priauglio klasėse.

Varžybos vyks St. Joseph High School stadione.

Šeštadienį, spalio 5 d., 2 val. po pietų, vyks C (1949-1950 m. gimimo) ir E (1953 m. gim. ir jaunesnių) klasių varžybos.

Sekmadienį, spalio 6 d., 2 val. po pietų bus B (1947-1948 m. gim.) ir D (1951-1952 m. gim.) klasių varžybos.

Šiomis varžybomis bus užbaigtas lengvosios atletikos sezonas, kuris pasižymėjo dideliu aktyvumu.

Kaip svečiai šiose varžybose žada dalyvauti Clevelando Ukrainiečių Sporto Klubu lengvatletai.

• Balių-koncertų ir kitokių pramogų bei parengimų rengėjų dėmesiui.

Vincas Apanius, greta visų kitų sodininkystės patarnavimų atlieka ir dekoravimo gėlėmis darbus patalpose. Kainos gana priemonos ir bus atsižvelgta į pageidavimus, iš anksto susitarus.

Kreiptis: 382-1606
503 Richmond Rd.
Richmond Hts., Ohio

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu:
HE 1-2497

NAMAS IR PREKYBA

Grovewood Avenue, prie Lake Shore Blvd. — puikus mūrinis pastatas su 24x50. Krautuvė ir 6 erdvių kambarių butas viršuj — rūsys — dvigubas garažas. \$23,500 kainą apima visą pastatą, inventorių ir prekes.

STAKICH REALTORS
804 E. 185 KE 1-1934

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

4 1/2 %

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P.M.

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Dipl. miškn. Zigmas Dautartas savo medelyne

"Garden's Friend Co" -- 100 akrų ūkio medelyne, per ištisus metus galima įsigyti aukštos kokybės įvairių dekoratyvinių ir vaisinių medelių: Taxus, Thuja, Rhododendras, Azalias, Rojaus obelaitės (Crab apple), Prunus Pissardi (Žydinčioji, tamsiai raudonais lapais slyva), įvairaus ūgio gyvatvorės, jazminai, forzicijos, virgilijos, alyvos, Kalėdinės eglutės, pušaitės ir įvairūs vaisiniai medeliai.

Be medelių pardavimo įmonė vykdo parkų, sodų išplanavimus, žolynų užsėjimus, medžių sodinimus, genėjimus, purškimus -- augalų apsaugą nuo ligų.

Visi darbai atliekami sąžiningai ir su moksline praktika.

Skambinkite telefonu: IV 6-0816

Įmonės ir medelyno savininkas Dipl. miškininkas Zigmas Dautartas

DIRVA

Nr. 113

1963 m. spalio 4 d.

KAS IR KUR?

• Veiklusis ALT S-gos East Chicagos skyrius šiomis dienomis ne tik atsiškaitė už išplatintas Vilties išleistas V. Ramono Dailininkas Rauba knygas, bet kartu pranešė, kad skyriuje jau yra pasižadėjusių narių padidinti savo įnašus Vilties draugijai, o taip pat ir pats skyrius iš savo turimų pajamų, be anksčiau prisiųstų 50 dol., dar žada padidinti savo įnašą, kad atsiekus sutartą 1000 dol.

Tai pranešęs energingas skyriaus pirmininkas K. Pocius prisiuntė 100 dol. savo įnašui padidinti, o skyriaus sekretorius T. Mečkauskas 10 dol.

• Aktyvus mūsų dailės dvejetukas — J. Pautienius ir V. Petravičius, po sėkmingai praėjusios ir gražiai pasisekusios parodos Los Angeles, spalio 5-6 d. pasirodys Kenoshas, Wisc. lietuvių kolonijoje.

Dail. I. T. Tamošaitienė, aplankiusi abiejų parodą Los Angeles, rašo:

J. Pautieniaus darytas dail. V. Petravičiaus portretas.

— Dail. Petravičiaus tapybos ir grafikos darbai pasireiškia modernioji formoj, linijų ir plotmės žaisme. Iš grafikos darbų kūrinys "Vasara" vaizduojantis šieno pakrovimą vežiman davė įspūdį to šieno daugybės begalę — savotiškoje ketrkampio formoje ir akiai malonaus šviesos ir tamsos išbalansavime. Čia yra patiekiamas ne tiek objektyvus vaizdas vežimo, prikrauto šieno, kiek išgyventas jausmas, kurį gali turėti žmogus dirbęs laukuose. Čia matome dvasinį išgyvenimą veiksmo, gilų įsijautimą...

... Juozo Pautieniaus kūryboje romantiška saulėta dvasia teikė ypatingą žavąsį jo peizažams. Visų dėmesį patraukė kūrinys "Šaltinis", pasižymintis ramybės

išraiška ir dramatišku traktavimu šviesos. Čia jautėsi gili poezija ir savitas spalvų apvaldymas, visiškai apglėbiantis stebėtojo jausmus, perkeltantis jį iš kasdienybės į žavų mistišką gamtos pasaulį...

J. Pautieniaus autoportretas.

... Juozo Pautieniaus kūryba yra kupina lyriškos poezijos įvairiuose gamtos kampeliuose, į kuriuos bežiūrint žmogus užmiršta kasdienybę, rūpesčius bei vargus ir dvasiniai atsigalvina... (Tėviškos Aidai, rugpiučio 27 d.).

• Julius Paknis, Kearny, N. J., vadovaujas tenyškstei Schuyler Savings and Loan asociacijai, atsiuntė Rezoliucijoms Remti Komitetui \$66.00 auką. Tą sumą sudėjo tos bendrovės vadovybė ir direktoriai: J. Paknis, F. P. Gelenitis, J. A. Condon, J. M. Belza, P. Churinskas, G. Bezgėla, C. J. Nekrošis, G. Katilius, W. Plikaitis, J. J. Salvest ir P. Velevas.

Dirvos nauja prenumeratorė Ella Abrolat (buv. Katilienė), ALT S-gos 5 skyriaus narė, su savo vyru G.A. Abrolat išvyksta kelionei į Bernudų salas 10 metų vedybų sukakčiai atžymėti.

Antanas Krausas savo įsteigtoje lietuviškų knygų ir plokštelių centre "Tėvynės Garsai", 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic., Australijoje, sudarinėja lituanistinių veikalų anglų kalba rinkinius viešosioms ir universitetų bibliotekoms. Šios akcijos mecenatu yra Juozas J. Bachunas, neseniai paaugkęs didelį vertingų lituanistinių veikalų rinkinį Monash universitetui Melbourne. Šis centras taip pat aprūpina ir tautiečius Australijoje lietuviškomis knygomis bei plokštelėmis. Čia galima užsisakyti ir užsimokėti už Dirvą ir kitus Vilties leidinius.

• Dail. Romo Viesulo 7 litografijos darbus nupirko U. S. Information Agency. Jie bus išstatyti su kitų amerikiečių dailininkų meno kūrinių JAV ambasadų užsienyje ruošiamose parodose.

• Solistė Aldona Stempužienė, dalyvavusi dideliu pasisekimu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo Toronte koncerto programoje, šiuo metu ruošiasi pirmajam jos koncertui Chicagoje, kuris įvyks spalio 26 d., Jaunimo Centre. Aldona Stempužienė ateinančiam sezonui pasirašė sutartį su Erie miesto (Pennsylvanijoje) simfoniniu orkestru dainuoti Hendelio Mesiją ir Verdi Requiem.

DEMESYS VILNIUI IR VILNIJAI

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicagos skyrius, pirmininkaujamas Valerijono Šimkaus, remiamas geros pusšimtinės mūsų organizacijų, jų padalinių bei vadovų, š. m. spalio 6 d., Chicagoje rengia Vilniaus dieną, Vilnijos ir Vilniaus problematikos nagrinėjimą. Rengėjų siekis — stiprinti lietuvių tautinį ryšį ir vieningumą.

"Mindaugo paskleis toji vienalytės valstybės idėjinė dvasia tejungia mūsų pastangas ir darbus dėl Lietuvos valstybės greitesnio atstatymo jos visose etnografinėse žemėse su jos sostine VILNIUMI", — šaukia Vilniaus Dienos komiteto kvieslys.

Vilniaus Dienos programa:

11:45 val. Organizacijos su vėliavomis renkasi Jau-

nimo Centre; 12 val. Pamaldos Jėzuitų Koplyčioje. Pamokslą pasakys Tėvas B. Markaitis, SJ; pamaldų metu giedos G. Peškienė ir Vyčių choras, vedamas Fausto Strolis; 12:30 val. Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas; 1 val. minėjimas koncertas Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Pagrindinę paskaitą Vilniaus Dienos tema skaitys J. Voldemaras.

Meninė programos dalydalyvau: Prudencija Bičkienė, Algirdas Brazis, Manigirdas Motiekaitis, Alfonsas Brinka ir Vyčių choras, ved. Fausto Strolis.

Salės ir scenos dekoracija — Dalios Verbickaitės.

Vilniaus Dienos minėjime kviečiama dalyvauti visai lietuviškoji visuomenė. Įėjimas nemokamas. (mv)

LIETUVIŲ DAINŲ IR TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS KOMITETO PRANEŠIMAS

Lietuvių Dainų ir šokių festivalis, kuris įvyks Pasaulinės Parodos metu, 1964 m. rugpiučio mėn. 23 d., New Yorke, yra visų lietuvių tautinė manifestacija. Tų vietovių lietuviai, iš kurių chorai ir taut. šokių grupės vyks į šį festivalį, prašomi padėti savo chorams bei taut. šokių grupėms aukomis padengti kelionės išlaidas.

Šiam festivaliui pasiruošti laiko liko nedaug, todėl komitetas prašo kaip galima greičiau chorų bei tautinių šokių grupes pranešti apie savo dalyvavimą šiame festivalyje. Komitetas ne visų chorų bei tautinių šokių grupių turi tikslius adresus, arba tie adresai yra pasikeitę, todėl visus chorų bei taut. šokių grupes prašo šį pranešimą laikyti oficialiu kvietimu ir nedelsiant pranešti komitetui apie savo dalyvavimą šventėje. Chorų bei tautinių šokių grupių dėsimas atsakyti, trugdys visą šventės rengimo darbą. Atsakymus bei įvairius raštus, liečiančius chorų, prašoma siųsti šiuo adresu: Mr. M. Cibas, 59 Van Nostrand Ave., Great Neck, L. I., N. Y., 11024. Tautinių šokių grupės — J. Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn 8, N. Y.

Chorams nurodytu adresu, taip pat kviečiami registruotis kvartetai ir oktetai.

Visi chorai ir kiti dainos meno vienetai prašomi pranešti kokį skaičių ir kieno adresu reikia pasiųsti repertuaro gaidas.

Visus lietuvius, galinčius bent kiek dainuoti, o jauni-

mą — šokti, prašoma jungtis į esamus chorų ar tautinių šokių grupes, nes dainų ir tautinių šokių šventės proga reikia padidinti mažėjančias dainininkų bei šokėjų eiles. Taip pat kreipiamės į tuos, kurie yra pasitraukę iš chorų ar tautinių šokių grupių, sugrįžti ir dalyvauti Pasaulinės Parodos lietuvių dienoje, Dainų ir šokių festivalyje.

CHICAGO

SLA 134 Moterų kuopos banketas

Spalio 13 d., sekmadienį, SLA 134 Moterų kuopa, 40 metų gyvavimo sukakčiai paminėti rengia didelį banketą, Martinique Restorane, 2500 West 94th Place, Chicago, Ill.

Bankete taip pat bus pagerbtas ir Dr. S. Biežis, kuris išbuvo šios kuopos daktaru-kvotėju nuo pat kuopos įsikūrimo. Bankete dalyvaus ir pasakys pagrindinę kalbą SLA prezidentas Povilas P. Dargis, kuris specialiai atvažiuoja iš Pittsburgho, Pa.

Teko girdėti, jog bus ir graži meninė programa.

Visi esate kviečiami atsilankyti.

SLA 134 Moterų kuopa pasižymi savo nuoširdžiais darbais lietuviybės reika-

AUKOS DIRVAI

K. Baronas, Hamilton	2,00
A. Musteikis, Detroit	1,00
J. Briedis, Detroit	5,00
J. Petrauskas, Detroit	2,00
Rev. J. Žvirblis, Grand Rapids	15,00
P. Bulke, Hamilton	10,00
S. Sližys, Dearborn	2,00
P. Stančius, Montclair	5,00
J. Rugienius, Detroit	3,00
J. Motuzas, Detroit	5,00
B. Balsaitis, Hines	2,00
T. Traun, Cheltenham	10,00
B. Pivaronas, New York	25,00
P. Kleiza, Woodhaven	2,00
J. Preibys, Detroit	3,00
V. Tamošūnas, Detroit	1,00
J. Saulenas, Providence	1,00
S. Barvydas, Detroit	2,00
A. Juškus, Chicago	2,00
J. Kregždė, Cincinnati	2,00
Dr. C.K. Paulis, Barrington	10,00
Dr. A. Razma, Wilmington	10,00
V. Butkienė, Great Neck	5,00
A. Jonušas, Dekalb	2,00
J. Tamošūnas, Detroit	10,00
J. Mitkus, Detroit	1,00
J. Bertulis, Chicago	2,00
P. Pagojus, Detroit	1,00
J. Mačulaitis, Detroit	5,00
J. Mikuckis, Baltimore	1,00
A. Čepulis, Philadelphia	5,00
Dr. Venck-Venckūnas, St. Louis	10,00
A. Norus, Detroit	2,00
Dr. P. Švarcas, Mascoutah	10,00
A. Mačius, Bellwood	2,00
S. Giedrikis, So. Orange	10,00
J. Vegelis, Hudson	2,00
VI. Varneckas, Wolcott	10,00
K. Silūnas, Flushing	10,00
J. Vasiliauskas, Dorchester	10,00
J. Šarka, Jr. Omaha	2,00
J.A. Urbonas, Dayton	2,00
K. Pažemėnas, Baltimore	5,00
VI. Vasikauskas, Richmond Hill	2,00
K. Bačanskas, Woodhaven	5,00
E. Pocius, E. Chicago	10,00

luose, todėl visi turėtų paremti savo atsilankymu.

• Ped. Lituanistikos Institutas Chicagoje, 1863 m. Lietuvos sukilimo šimtmečiui atžymėti ruošia specialią laisvės sukilėlių vitriną, kurioje ta proga bus išstatyti visų didžiųjų sukilimų prieš rusiškąjį imperializmą (nuo Baro konfederacijos ligi 1941 m. partizaninio karo) žymiųjų laisvės sukilėlių paveiksai bei vaizdai su atitinkamais paaiškinimais. Vitrinos paruošiamieji darbai jau baigti, ir netrukus ji bus atidaryta P. L. Instituto būstinės — Jaunimo Centro priangyje. Šiai Lietuvos laisvės sukilėlių vitrinai įrengti JAV Lietuvių Bendruomenės Rytinės Chicagos (East Chicago, Ind.) apylinkė, kuriai pirmininkauja Petras Indreika, paskyrė 100 dol.

Šiomis dienomis žurnalistas ir rašytojas Vladas Mingėla kukliai mini savo 40 metų spaudos darbo sukaktį. 1923 m. Kaune leidžiamame dienraštyje "Rytas" pasirodė jo pirmoji apyskaitė "Medžio veiksmai". Nuo to laiko V. Mingėla visą laiką gyvai reiškiasi spaudoje tiek originalia savo kūryba, tiek kritika ir biografijomis. Tremtyje neseniai išleista kun. Ant. Miluko monografija parodė VI. Mingėlos kruopštumą ir didelį pasižymėjimą literatūriniam darbui.

Dail. J. Juodžio portretas

Dail. J. Paukštienė tarp Philadelphiaus lietuvių, atsilankiusių į jos kūrinių parodą, kuri buvo suruošta lietuvių banko rūpse. Nuotraukoje iš kairės: S. Guntulis, M. Raugienė, A. Guntulienė, E. Binkis, K. Paukštys, dail. J. Paukštienė, B. Binkienė, dail. P. Vaškys ir J. Guntulis. V. Gruzdžio nuotrauka